

มาตรฐานการติดตั้งทางไฟฟ้าสำหรับประเทศไทย พ.ศ. 2556

บทที่ 5

CAFEO 31
JAKARTA 2013
10-14 November 2013, Jakarta Convention Center

AFEO Member Organization

31ST AFEO GOVERNORS BOARD MEETING
12 November 2013, Indonesia

ลือชัย ทองนิล
กรรมการสภาวิศวกร &
อดีตประธานสาขาไฟฟ้า วสท.

AFEO Honorary Member Award
CAFEO 31 Jakarta, Indonesia 2013

ประวัติวิทยากร...โดยย่อ

นายลือชัย ทองนิล

- รางวัล *AFEO Honorary Member Award CAFEO 31 Jakarta, Indonesia 2013*
- กรรมการสภาวิศวกร
- ประธานคณะกรรมการทดสอบความรู้ความชำนาญการประกอบวิชาชีพ ระดับวุฒิวิศวกร และคณะกรรมการคณะกรรมการทดสอบความรู้ความชำนาญการประกอบวิชาชีพ ระดับสามัญวิศวกร สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า สภาวิศวกร
- อดีตผู้อำนวยการไฟฟ้าเขตนครบุรี การไฟฟ้านครหลวง
- อดีตประธานสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า วสท. (พ.ศ. 2554-2556)
- ประธานคณะกรรมการปรับปรุงมาตรฐานการติดตั้งทางไฟฟ้าฯ พ.ศ. 2556
- ดำเนินงานด้านระบบไฟฟ้าในหลายประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย เกาหลีใต้ ฯลฯ
- ที่ปรึกษาสมาคมช่างเหมาไฟฟ้าและเครื่องกลไทย

ผลงานวิชาการ

- แต่งหนังสือ การออกแบบและติดตั้งระบบไฟฟ้า ตามมาตรฐานการไฟฟ้า พิมพ์ครั้งที่ 32 ได้รับรางวัลหนังสือยอดเยี่ยม จากสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
- แต่งหนังสือ คู่มือช่างชาวบ้าน ฉบับช่างไฟฟ้า พิมพ์ครั้งที่ 13 (อัมรินทร์พรินติ้ง)
- แต่งหนังสือ คู่มือวิศวกรไฟฟ้า พิมพ์ครั้งที่ 16 ได้รับรางวัลหนังสือยอดเยี่ยม จากสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
- แต่งหนังสือ การตรวจความปลอดภัยระบบไฟฟ้า พิมพ์ครั้งที่ 11 ได้รับรางวัลหนังสือยอดเยี่ยม จากสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
- แต่งหนังสือ การออกแบบและติดตั้งระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้ พิมพ์ครั้งที่ 4 (วสท.)
- แต่งหนังสือ คู่มือความปลอดภัยทางไฟฟ้าในสถานประกอบการ พิมพ์ครั้งที่ 3
- เขียนบทความ ในวารสารต่างๆ หลายเรื่อง

บทที่ 5..หัวข้อ

ข้อ 5.1- 5.15 ข้อกำหนดการเดินสาย

ข้อ 5.16 กล่องสำหรับงานไฟฟ้า

ข้อ 5.17 ข้อกำหนดสำหรับแผงสวิตช์

ข้อ 5.25 สายไฟฟ้า

ขอบเขต ข้อกำหนดนี้ครอบคลุมการเดินสายทั้งหมด

ยกเว้น การเดินสายที่เป็นส่วนประกอบภายในของบริภัณฑ์ไฟฟ้าเช่น
มอเตอร์ แผงควบคุม ที่ประกอบสำเร็จจากโรงงาน

ชนิดของสายไฟฟ้าแรงต่ำ...แบ่งได้หลายวิธี

ชนิดของตัวนำ

- ทองแดง
- อะลูมิเนียม

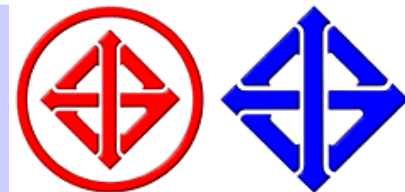
ฉนวน

- PVC (อุณหภูมิใช้งาน 70°C และ 90°C)
- XLPE (อุณหภูมิใช้งาน 90°C)

มาตรฐานการผลิต

- มอก 11-2553
- สากลอื่น เช่น IEC 60502, BS หรือ AS

มอก 11-2553

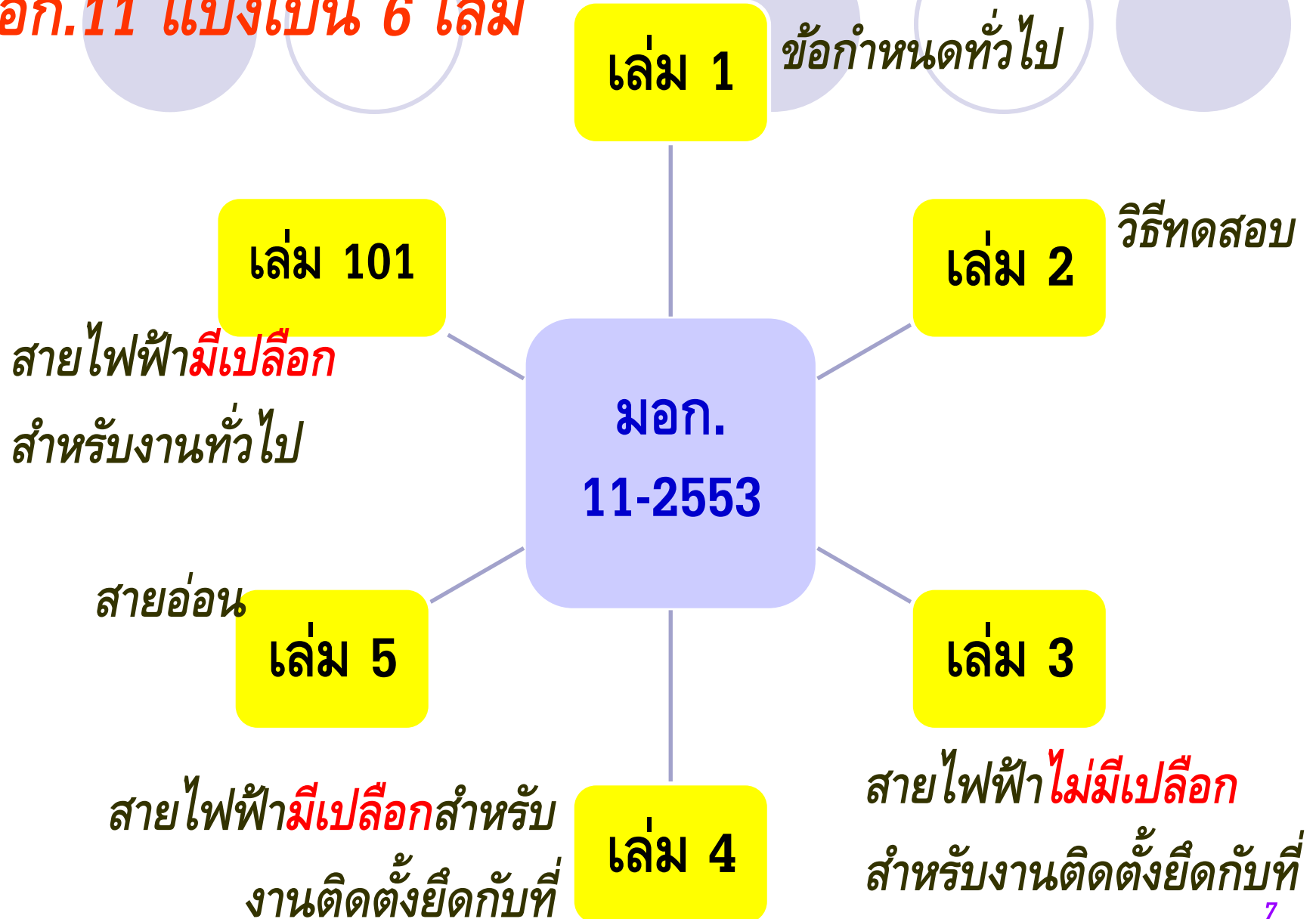
เป็นสายทองแดงหุ้มฉนวน PVC

อ้างอิงตามมาตรฐาน IEC 60227 แต่ยังคงสายตาม
มาตรฐานเดิมอยู่บ้าง เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งาน

แรงดันไฟฟ้าใช้งานเป็นค่า U_0/U ไม่เกิน 450/750 โวลต์

อุณหภูมิใช้งานของสายไว้ 2 ค่าคือ 70°C และ 90°C

มอก.11 แบ่งเป็น 6 เล่ม

**การเรียกชื่อสายจะเรียกตามรหัส
ชนิด เช่น 60227 IEC 01**

**0 คือ สายไฟฟ้าไม่มีเปลือก
สำหรับงานติดตั้งถาวร**

**5 คือ สายไฟฟ้าอ่อนมีเปลือก
สำหรับการใช้งานปกติ**

- 52 สายอ่อนมีเปลือกพอลิไวนิลคลอไรด์เบา
- 53 สายอ่อนมีเปลือกพอลิไวนิลคลอไรด์ธรรมดา
- 56 สายอ่อนมีเปลือกพอลิไวนิลคลอไรด์เบาทนความร้อน
- 57 สายอ่อนมีเปลือกพอลิไวนิลคลอไรด์ธรรมดา ทนความร้อน

0

**รหัส
ชนิด**

4

- 01 แบบตัวนำสายแข็ง
- 02 แบบตัวนำสายอ่อน
- 05 แบบตัวนำเส้นเดี่ยว
- 06 แบบตัวนำสายอ่อน
- 07 แบบตัวนำเส้นเดี่ยว
- 08 แบบตัวนำสายอ่อน

1 คือ สายไฟฟ้ามีเปลือกสำหรับงานติดตั้งถาวร
10 สายไฟฟ้ามีเปลือกพอลิไวนิลคลอไรด์เบา

4 คือ สายไฟฟ้าอ่อนไม่มีเปลือกสำหรับงานเบา

- 41 หมายถึง สายทึนเซลแบน
- 43 หมายถึง สายอ่อนสำหรับไฟประดับตกแต่งภายใน

มอก.11-2553 เล่ม 101 (เล่มที่ 6)

VAF

- อุณหภูมิของตัวนำ 70°C แรงดันใช้งาน 300/500 โวลต์
- มีทั้งชนิด 2 แกน และ 2 แกนมีสายดิน
- ขนาด 1.0-16 ตร.มม. สายดินมีขนาดเท่ากับสายเส้นไฟ

NYY

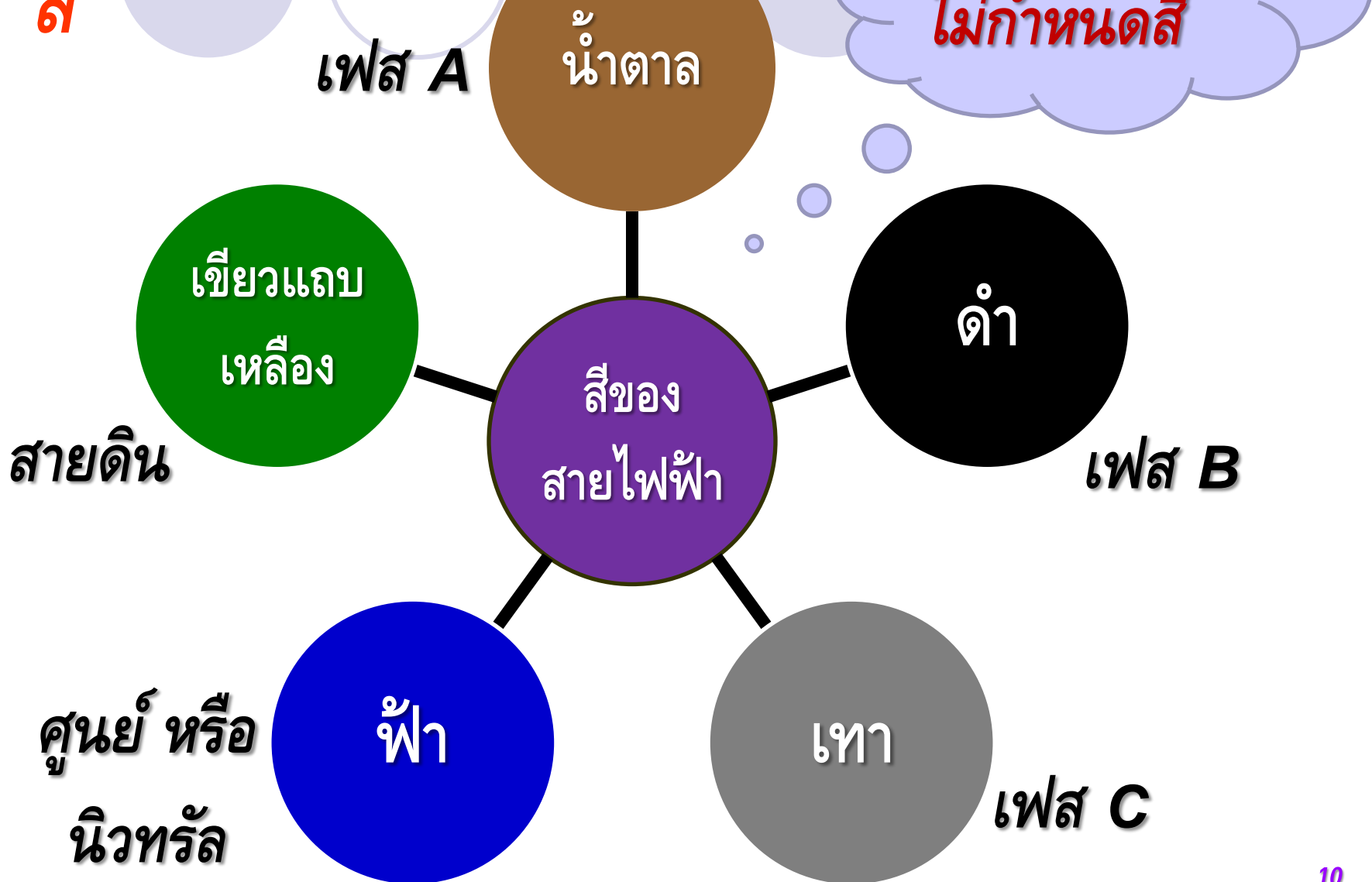
- อุณหภูมิของตัวนำ 70°C แรงดันใช้งาน 450/750 โวลต์
- มีชนิดแกนเดี่ยว 2 แกน 3 แกน และ 4 แกน และหลายแกนมีสายดิน
- สายแกนเดี่ยวขนาด 1.0-500 ตร.มม. หลายแกนขนาด 50-300 ตร.มม. หลายแกนมีสายดินขนาด 25-300 ตร.มม.

VCT

- อุณหภูมิของตัวนำ 70°C แรงดันใช้งาน 450/750 โวลต์
- มีชนิดแกนเดี่ยว 2 แกน 3 แกน และ 4 แกน และหลายแกนมีสายดิน
- มีขนาด 4-35 ตร.มม.

มอก 11-2553
สี

เปรียบเทียบสีของสายไฟฟ้า

มอก.11-2531		มอก.11-2553
เทาอ่อน	ขาว	ฟ้า
ดำ		น้ำตาล
แดง		ดำ
น้ำเงิน		เทา
เขียวแถบเหลือง	เขียว	เขียวแถบเหลือง

ตามตารางที่ 5-48

ติดตั้งในอาคารต้องเดินในช่องเดินสายที่ปิดมิดชิด ยกเว้น ฉนวนและเปลือกมีคุณสมบัติต้านเปลวเพลิง และ คำนึงถึงพิกัดกระแสและอุณหภูมิของอุปกรณ์ที่ต่อด้วย

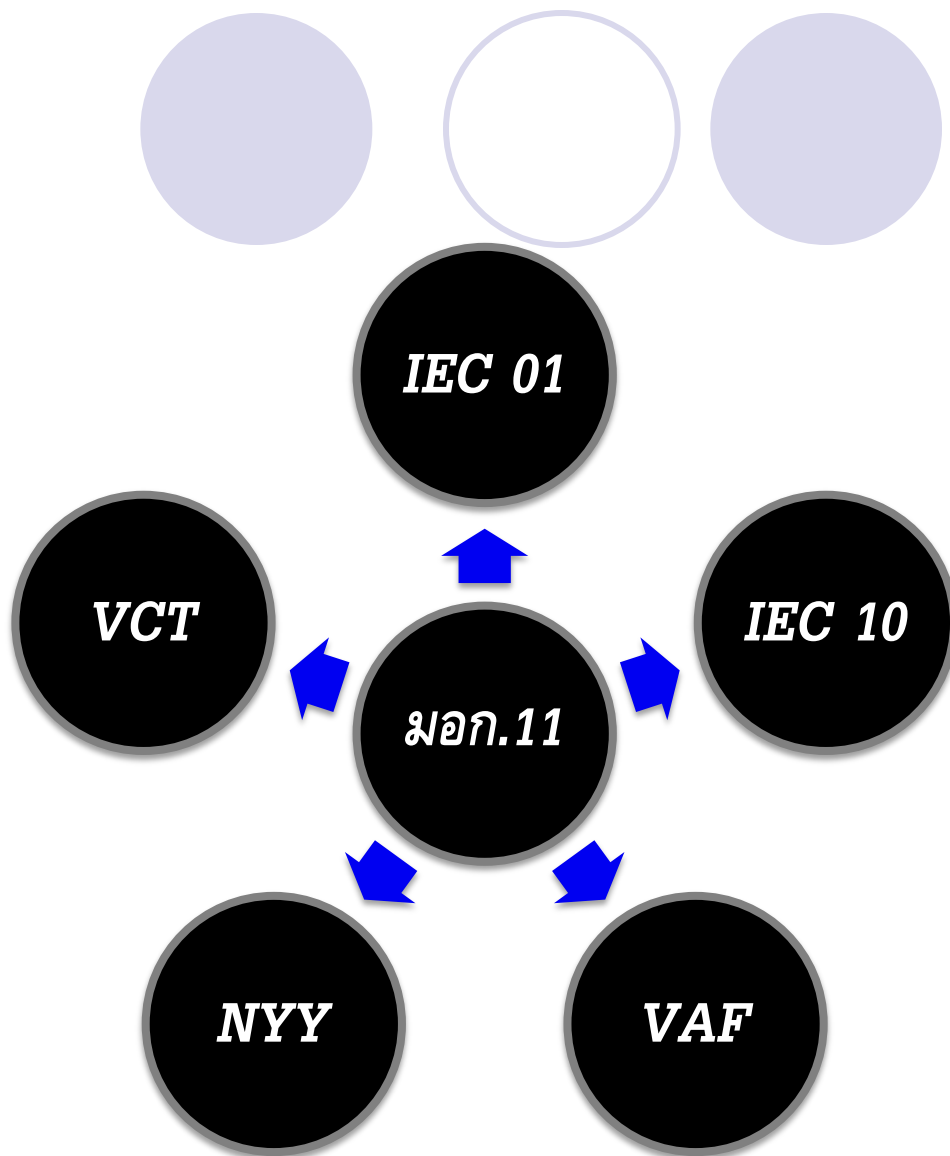
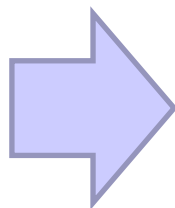
สายทนไฟ สายคว้นน้อย ฯลฯ ใช้ในพื้นที่จำกัดบางแห่งที่ต้องการคุณสมบัติพิเศษเท่านั้น

ตารางที่ 5-48 ข้อกำหนดการใช้งานของสายไฟฟ้าตัวนำทองแดง คุ้มครองวิธีชี้ ตาม มอก.11-2553

รหัสชนิด เคเบิล/ชื่อ เรียก	ขนาดสาย (ตร.มม.)	ลักษณะตัวนำ	จำนวนแกน	อุณหภูมิ ตัวนำ	เปลือก นอก	แรงดัน ไฟฟ้า Uo/U (โวลต์)	การใช้งาน
60227 IEC 01	1.5-400	เดี่ยวแข็ง (Solid) หรือตีเกลียว (Stranded)	แกนเดี่ยว	70°C	ไม่มี	450/750	<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้งานทั่วไป ● เดินในช่องเดินสายและต้องป้องกันน้ำเข้าช่องเดินสาย ● ห้ามร้อยท่อฝังดินหรือฝังดินโดยตรง
NYY	1-500	ตีเกลียว (Stranded)	แกนเดี่ยว	70°C	มี	450/750	<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้งานทั่วไป ● วางบนรางเคเบิล ● ร้อยท่อฝังดินหรือฝังดินโดยตรง
	50-300		หลายแกน				
NYY-G	25-300		หลายแกน มีสายดิน				

สายที่มีการใช้งานทั่วไป

- 60227 IEC 01
- 60227 IEC 10
- VAF
- NYY
- VCT
- XLPE (IEC 60502-1)
- MI Cable และสายทนไฟอื่น

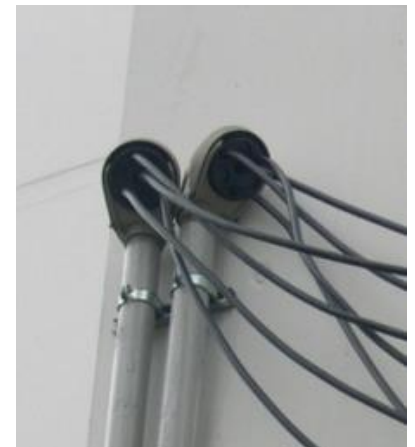
สาย มอก.11-2553, 60227 IEC 01

- โครงสร้างเหมือนสาย THW
- เป็นสายชนิดแกนเดี่ยว กลม
- แรงดันใช้งาน 450/750 โวลต์
- ขนาด 1.5 ถึง 400 ตร.มม.

การใช้งาน

- ใช้งานทั่วไป
- เดินในช่องเดินสายและต้องป้องกันน้ำเข้าช่องเดินสาย
- ห้ามร้อยท่อฝังดินหรือฝังดินโดยตรง

สาย มอก.11-2553,
60227 IEC 10

- โครงสร้างเหมือนสาย NYY
- เป็นสายชนิดหลายแกน มี/ไม่มีสายดิน
- แรงดันใช้งาน 300/500 โวลต์
- ขนาด 1.5 ถึง 35 ตร.มม.

การใช้งาน

- ใช้งานทั่วไป
- เดินในช่องเดินสายและต้องป้องกันน้ำเข้าช่องเดินสาย
- วางบนรางเคเบิล
- ห้ามร้อยท่อฝังดินหรือฝังดินโดยตรง

สาย มอก.11-2553, NYY

- เป็นสายชนิดแกนเดี่ยวและหลายแกน
- แรงดันใช้งาน 450/750 โวลต์
- แกนเดี่ยว ขนาด 1.0 ถึง 500 ตร.มม.
- หลายแกน ขนาด 50 ถึง 300 ตร.มม.
- หลายแกนมีสายดิน ขนาด 25 ถึง 300 ตร.มม.

- **การใช้งาน**
- ใช้งานทั่วไป
- วางบนรางเคเบิล
- ร้อยท่อฝังดินหรือฝังดินโดยตรง

สาย มอก.11-2553, VAF

- เป็นสายแบบ 2 แกน และ 2 แกน มีสายดิน
- แรงดันใช้งาน 300/500 โวลต์
- ขนาด 1.0 ถึง 16 ตร.มม.

การใช้งาน

- เดินเกาะผนัง
- เดินในช่องเดินสาย ห้ามร้อยท่อ
- ห้ามฝังดิน

สาย มอก.11-2553, VCT

- ลักษณะเป็นสายฝอย
- เป็นสายชนิดแกนเดี่ยว หลายแกน และหลายแกนมีสายดิน
- แรงดันใช้งาน 450/750 โวลต์
- ขนาด 4 ถึง 35 ตร.มม.

การใช้งาน

- ใช้งานทั่วไป
- ใช้ต่อเข้าเครื่องใช้ไฟฟ้า
- วางบนรางเคเบิล
- ร้อยท่อฝังดินหรือฝังดินโดยตรง

สายไฟฟ้าตามมาตรฐานอื่น, XLPE

ผลิตตามมาตรฐาน IEC 60502

หุ้มฉนวน XLPE แรงดัน 0.6/1 kV.

อุณหภูมิใช้งาน 90 °C

มีทั้งชนิดแกนเดี่ยวและหลายแกน

การใช้งาน

- ใช้งานทั่วไป
- วางบนรางเคเบิล เดินร้อยท่อฝังดินหรือฝังดินโดยตรง
- การติดตั้งภายในอาคารต้องเดินในช่องเดินสายที่ปิดมิดชิด
ยกเว้น ฉนวนและเปลือกเปลือกของสายมีคุณสมบัติต้าน
เปลวเพลิง ตามมาตรฐาน IEC 60332-3 category C
- ระวัง อุณหภูมิของอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ต่อกับสายด้วย

ขนาดกระแสของสายไฟฟ้า และ รูปแบบการติดตั้ง

ตารางที่ 5-8	ตัวคูณปรับค่าฯ กรณีสายมากกว่า 1 วงจร
ตารางที่ 5-20 ถึง 5-26	ขนาดกระแสของสาย มอก.11
ตารางที่ 5-21, 5-27 ถึง 5-29	ขนาดกระแสของสาย XLPE
ตารางที่ 5-30 ถึง 5-33	ขนาดกระแสของสายบนรางเคเบิล
ตารางที่ 5-34 ถึง 5-35	MI Cable
ตารางที่ 5-36 ถึง 5-38	สายแรงสูง
ตารางที่ 5-39	สายเครื่องเชื่อม
ตารางที่ 5-40 ถึง 5-41	ตัวคูณปรับค่า รางเคเบิล
ตารางที่ 5-42	สายอะลูมิเนียม
ตารางที่ 5-43 ถึง 5-44	ตัวคูณปรับค่าอุณหภูมิ
ตารางที่ 5-45 ถึง 5-46	ตัวคูณปรับค่ามากกว่า 1 วงจร (ฝังดิน)
ตารางที่ 5-47	รูปแบบการติดตั้งอ้างอิง
ตารางที่ 5-48	ข้อกำหนดการใช้งานสายไฟฟ้า 22

หมายเหตุ

1. การติดตั้งที่ออกแบบโดยใช้สายไฟฟ้าที่ผลิตตามมาตรฐาน **มอก.11-2531** แต่สายไฟฟ้านำมาใช้งานเป็นสายที่ผลิตตาม **มอก.11-2553** อนุญาตให้ใช้ขนาดกระแสของสายตามตารางในมาตรฐานการติดตั้งทางไฟฟ้าสำหรับประเทศไทย พ.ศ. 2545 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551) ได้
2. การออกแบบที่ใช้สายไฟฟ้าผลิตตาม **มอก.11-2553** แต่ในการติดตั้งอาจมีสายที่ผลิตตาม **มอก.11-2531** รวมอยู่ด้วย อนุญาตให้ใช้ขนาดกระแสของสายตามมาตรฐานการติดตั้งทางไฟฟ้าสำหรับประเทศไทย พ.ศ. 2556 ได้

ขนาดกระแสของสายไฟฟ้าเกี่ยวข้องกับ

เลือกตาราง

ตารางที่ 5-47 (7 กลุ่ม)

ชนิดและขนาด
ของสายไฟฟ้า

รูปแบบการ
ติดตั้ง

ตัวคูณปรับ
ค่า

60227 IEC 01, 60227 IEC 10

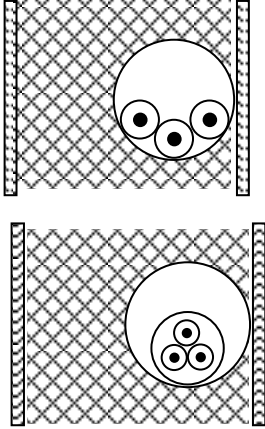
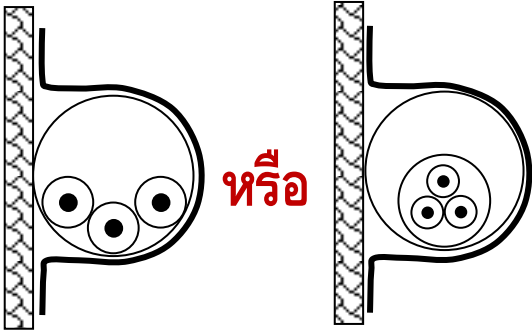
NYY, VAF VCT

XLPE

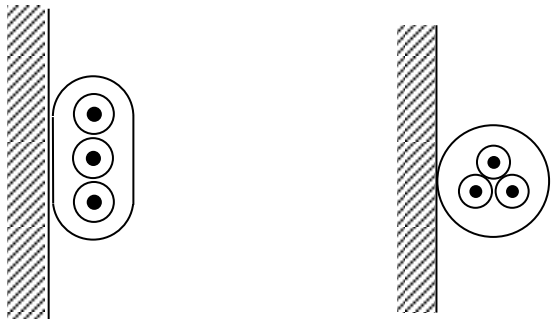
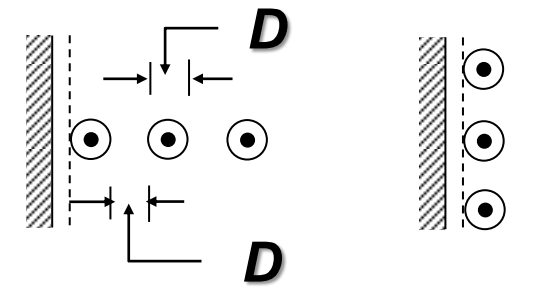
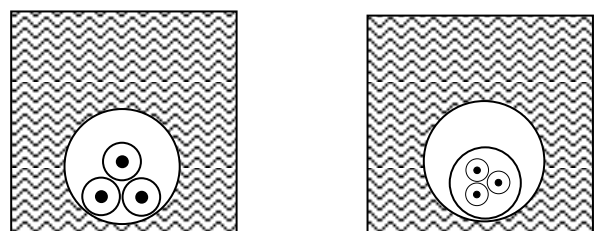
อุณหภูมิโดยรอบ

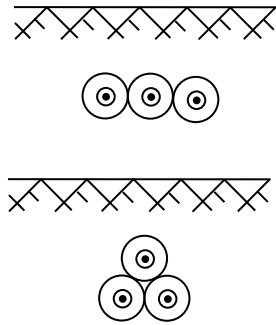
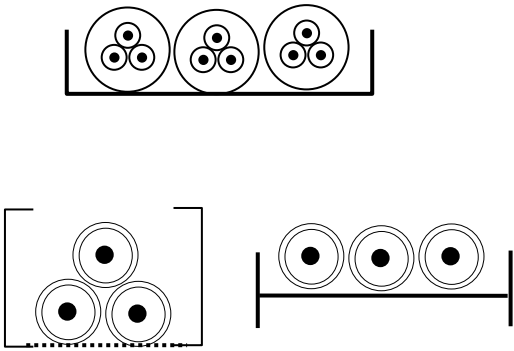
จำนวนกลุ่มวงจร

การติดตั้งสายไฟฟ้า แบ่งเป็น 7 กลุ่ม (ตารางที่ 5-47)

วิธีการเดินสาย	รูปแบบการติดตั้ง	ลักษณะการติดตั้ง
<p>สายแกนเดี่ยวหรือหลายแกนหุ้มฉนวน มี/ไม่มีเปลือกนอก เดินในท่อโลหะหรืออโลหะ ภายในฝ้าเพดานที่เป็นฉนวน ความร้อน หรือผนังกันไฟ</p>	<p>หรือ</p> 	<p>กลุ่มที่ 1</p>
<p>สายแกนเดี่ยวหรือหลายแกนหุ้มฉนวน มี/ไม่มีเปลือกนอก เดินในท่อโลหะหรืออโลหะเดินเกาะผนังหรือเพดาน หรือฝังในผนังคอนกรีตหรือที่คล้ายกัน</p>	<p>หรือ</p> 	<p>กลุ่มที่ 2</p>

<p>สายแกนเดี่ยวหรือหลายแกนหุ้มฉนวนมีเปลือกนอก เตินเกาะผนัง หรือเพดาน ที่ไม่มีสิ่งปิดหุ้มที่คล้ายกัน</p>		<p>กลุ่มที่ 3</p>
<p>สายเคเบิลแกนเดี่ยวหุ้มฉนวน มี/ไม่มีเปลือกนอก วางเรียงกันแบบมีระยะห่าง เตินบนฉนวนลูกถ้วยในอากาศ</p>		<p>กลุ่มที่ 4</p>
<p>สายแกนเดี่ยวหรือหลายแกนหุ้มฉนวนมีเปลือกนอก เตินในท่อโลหะหรืออโลหะฝังดิน</p>		<p>กลุ่มที่ 5</p>

<p>สายแกนเดี่ยว หรือหลายแกน หุ้มฉนวน มีเปลือกนอก ผังดินโดยตรง</p>		<p>กลุ่มที่ 6</p>
<p>สายเคเบิลแกนเดี่ยวหรือหลายแกนหุ้ม ฉนวน มีเปลือกนอก วางบนรางเคเบิล แบบด้านล่างที่บ, รางเคเบิลแบบระบาย อากาศ หรือรางเคเบิลแบบบั้นได</p>		<p>กลุ่มที่ 7</p>

หมายเหตุ สำหรับกลุ่มที่ 1

ฝ้าเพดานหรือผนังกันไฟที่เป็นฉนวนความร้อน คือวัสดุที่มีค่าการนำความร้อน (thermal conductance) อย่างน้อย $10 \text{ W/m}^2 \cdot \text{K}$

จากชนิดของสายและรูปแบบการติดตั้ง...เลือกตารางได้

รูปแบบการติดตั้ง	สาย มอก.11-2553	สาย XLPE	หมายเหตุ
กลุ่มที่ 1 & 2	ตารางที่ 5-20	ตารางที่ 5-27	ร้อยท่อ
กลุ่มที่ 3	ตารางที่ 5-21	ตารางที่ 5-21	เกาะผนัง
กลุ่มที่ 4	ตารางที่ 5-22	ตารางที่ 5-28	ในอากาศ
กลุ่มที่ 5 & 6	ตารางที่ 5-23	ตารางที่ 5-29	ฝังดิน
กลุ่มที่ 7	ตารางที่ 5-30&31	ตารางที่ 5-32&33	บนรางเคเบิล

MI Cable ตารางที่ 5-34 & 35
สายแรงสูง ตารางที่ 5-36 ....

ตารางที่ 5-20 (บางส่วน)

ขนาดกระแสของสายไฟฟ้าทองแดงหุ้มฉนวนพีวีซี มี/ไม่มีเปลือกนอก สำหรับขนาดแรงดัน (U_0/U)
ไม่เกิน 0.6/1 kV อุณหภูมิตัวนำ 70°C อุณหภูมิโดยรอบ 40°C เดินในช่องเดินสายในอากาศ

ลักษณะการติดตั้ง	กลุ่มที่ 1				กลุ่มที่ 2			
	2		3		2		3	
จำนวน/ลักษณะตัวนำกระแส	แกนเดี่ยว	หลายแกน	แกนเดี่ยว	หลายแกน	แกนเดี่ยว	หลายแกน	แกนเดี่ยว	หลายแกน
รูปแบบการติดตั้ง								
รหัสชนิดเคเบิลที่ใช้ในงาน	60227 IEC 01, 60227 IEC 02, 60227 IEC 05, 60227 IEC 06, 60227 IEC 10, NYY, VCT, IEC 60502-1 และสายที่มีคุณสมบัติต่างๆ ที่มีฉนวนพีวีซี เช่น สายทนไฟ, สายไร้ฮาโลเจน, สายควั่นน้อย เป็นต้น							
ขนาดสาย (ตร.มม.)	ขนาดกระแส (แอมแปร์)							
1	10	10	9	9	12	11	10	10
1.5	13	12	12	11	15	14	13	13
2.5	17	16	16	15	21	20	18	17

หมายเหตุ (ตารางที่ 5-20)

1. อุณหภูมิโดยรอบที่แตกต่างจาก 40 องศาเซลเซียส ให้ใช้ตัวคูณปรับค่าตามที่ระบุไว้ในตารางที่ 5-43
2. ในกรณีมีจำนวนตัวนำกระแสมากกว่า 1 กลุ่มวงจร ในช่องเดินสาย ให้ใช้ตัวคูณปรับค่าตามที่ระบุไว้ในตารางที่ 5-8
3. ดูคำอธิบายรูปแบบการติดตั้งในตารางที่ 5-47
4. ดูคำอธิบายรหัสชนิดเคเบิลที่ใช้ในงานในตารางที่ 5-48

ตัวอย่าง

วงจร 1 เฟส ใช้สาย IEC 01 ขนาด 2.5 ตร.มม. (1 กลุ่มวงจร) เดินร้อย
ท่อเกาะผนัง อุณหภูมิโดยรอบ 40°C ต้องการหาขนาดกระแสของสาย

วิธีทำ

1. ชนิดและขนาด (IEC 01 ขนาด 2.5 ตร.มม.)
2. รูปแบบการติดตั้ง(เดินร้อยท่อ) กลุ่มที่ 2 (ตารางที่ 5-47)
ใช้ ตารางที่ 5-20 (ตัวนำกระแส 2)

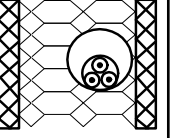
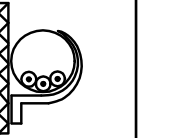
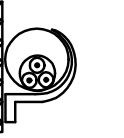
3. ตัวคูณปรับค่า

อุณหภูมิโดยรอบ = 1 (ตามที่กำหนดในตาราง)

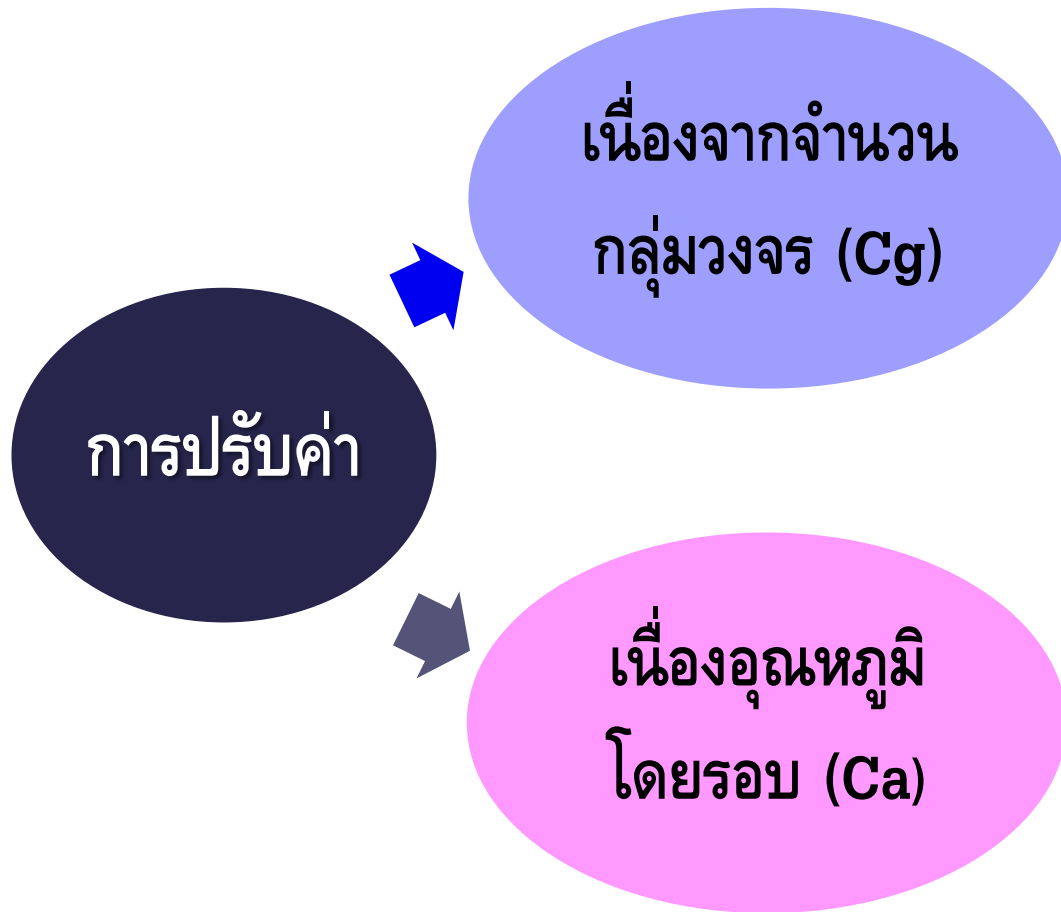
จำนวนกลุ่มวงจร = 1 (ไม่ต้องปรับค่า) **ได้ขนาดกระแส = 21 A**

ตารางที่ 5-20 (บางส่วน)

ขนาดกระแสของสายไฟฟ้าทองแดงหุ้มฉนวนพีวีซี มี/ไม่มีเปลือกนอก สำหรับขนาดแรงดัน (U_0/U)
ไม่เกิน 0.6/1 kV อุณหภูมิตัวนำ 70°C อุณหภูมิโดยรอบ 40°C เดินในช่องเดินสายในอากาศ

ลักษณะการติดตั้ง	กลุ่มที่ 1				กลุ่มที่ 2			
	2		3		2		3	
จำนวน/ลักษณะตัวนำกระแส	แกนเดี่ยว	หลายแกน	แกนเดี่ยว	หลายแกน	แกนเดี่ยว	หลายแกน	แกนเดี่ยว	หลายแกน
รูปแบบการติดตั้ง								
รหัสชนิดเคเบิลที่ใช้ในงาน	60227 IEC 01, 60227 IEC 02, 60227 IEC 05, 60227 IEC 06, 60227 IEC 10, NYY, VCT, IEC 60502-1 และสายที่มีคุณสมบัติต่างๆ ที่มีฉนวนพีวีซี เช่น สายทนไฟ, สายไร้ฮาโลเจน, สายคว้าน้อย เป็นต้น							
ขนาดสาย (ตร.มม.)	ขนาดกระแส (แอมแปร์)							
1	10	10	9	9	12	11	10	10
1.5	13	12	12	11	15	14	13	13
2.5	17	16	16	15	21	20	18	17

การปรับค่าขนาดกระแสของสาย และเงื่อนไขการใช้ตาราง

- ตารางที่ 5-8
เดินในช่องเดินสาย
- ตารางที่ 5-40 & 5-41
วางบนรางเคเบิล
- ตารางที่ 5-45 & 5-46
เดินฝังดิน

- ตารางที่ 5-43 เดินในอากาศ
- ตารางที่ 5-44 เดินฝังดิน

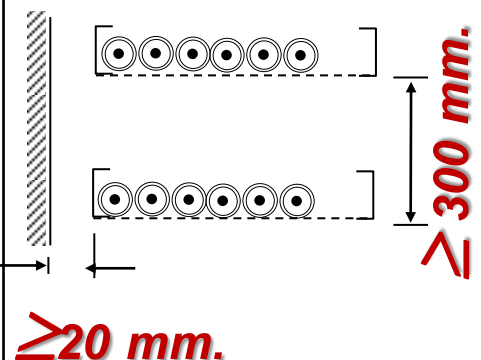
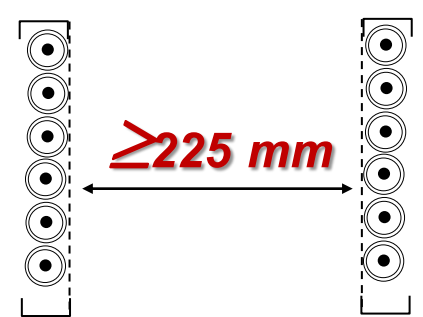
ตารางที่ 5-8

ตัวคูณปรับค่าขนาดกระแสเนื่องจากจำนวนสาย
ที่นำกระแสในช่องเดินสายไฟฟ้าเดียวกันมากกว่า 1 กลุ่มวงจร

จำนวนกลุ่มวงจร	ตัวคูณ
2	0.80
3	0.70
4	0.65
5	0.60
6	0.57
7	0.54
8	0.52
9	0.50
10-12	0.45
13-16	0.41
17-20	0.38

ตารางที่ 5-40

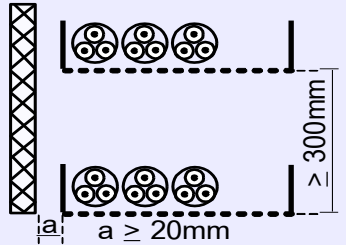
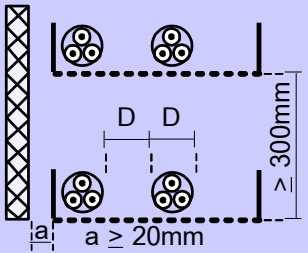
ตัวคูณปรับค่าขนาดกระแสสำหรับสายเคเบิลแกนเดี่ยว วางบนรางเคเบิล เป็นกลุ่มมากกว่า 1 วงจร

วิธีการติดตั้ง		จำนวน รางเคเบิล	จำนวนวงจร					
			1	2	3	4	5-6	7-9
รางเคเบิลแบบ ระบายอากาศ (perforated trays)		1	1	0.91	0.87	0.82	0.78	0.77
		2	0.96	0.87	0.81	0.78	0.74	0.69
		3	0.95	0.85	0.78	0.75	0.70	0.65
รางเคเบิลแบบ ระบายอากาศ วางแนวตั้ง		1	1	0.86	0.80	0.75	0.71	0.70
		2	0.95	0.84	0.77	0.72	0.67	0.66

หมายเหตุ สำหรับตารางที่ 5-40

- ตัวคูณปรับค่าขนาดกระแสน้ำใช้กับการวางสายไฟฟ้าชั้นเดียวเท่านั้น
- ตัวคูณปรับค่าขนาดกระแสน้ำใช้กับการติดตั้งรางเคเบิลในแนวนอนที่มีระยะห่างระหว่างรางเคเบิลในแนวตั้งไม่น้อยกว่า 300 มม. และติดตั้งรางเคเบิลห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 20 มม. เท่านั้น
- ตัวคูณปรับค่าขนาดกระแสน้ำใช้กับการติดตั้งรางเคเบิลในแนวตั้งที่มีระยะห่างระหว่างรางเคเบิลในแนวราบไม่น้อยกว่า 225 มม. เท่านั้น
- ในกรณีที่จำนวนรางเคเบิลมากกว่าหนึ่งราง ตัวคูณปรับค่าให้คิดจากรางเคเบิลที่มีกลุ่มวงจรมากที่สุด

ตารางที่ 5-41 ตัวคูณปรับค่าขนาดกระแสสำหรับสายเคเบิลหลายแกน วางบนรางเคเบิลแบบ
ระบายอากาศ แบบด้านล่างที่บ หรือแบบบนได เมื่อวางเป็นกลุ่มมากกว่า 1 วงจร

วิธีการติดตั้ง		จำนวนราง เคเบิล	จำนวนเคเบิลต่อรางเคเบิล					
			1	2	3	4	5-6	7-9
รางเคเบิลแบบ ระบายอากาศ (หมายเหตุ 2))		1	1.0	0.88	0.82	0.77	0.73	0.72
		2	1.0	0.87	0.80	0.77	0.73	0.68
		3	1.0	0.86	0.79	0.76	0.71	0.66
		4-6	1.0	0.84	0.77	0.73	0.68	0.64
		1	1.0	1.0	0.98	0.95	0.91	-
		2	1.0	0.99	0.96	0.92	0.87	-
		3	1.0	0.98	0.95	0.91	0.85	-

ตารางที่ 5-45

ตัวคูณปรับค่าสำหรับสายเคเบิล**แกนเดี่ยว หรือหลายแกน** ขนาดแรงดัน (U_0/U) ไม่เกิน 0.6/1 kV **ฝังดินโดยตรง** เมื่อวางเป็นกลุ่มมากกว่า 1 วงจร วางเรียงกันแนวระดับ

จำนวนวงจร	ระยะห่างระหว่างผิวด้านนอกเคเบิล แต่ละวงจร (มม.)				
	วางชิดกัน	เส้นผ่านศูนย์กลาง เคเบิล 1 เส้น	125	250	500
2	0.75	0.80	0.85	0.90	0.90
3	0.65	0.70	0.75	0.80	0.85
4	0.60	0.60	0.70	0.75	0.80
5	0.55	0.55	0.65	0.70	0.80
6	0.50	0.55	0.60	0.70	0.80

ตารางที่ 5-46 ตัวคูณปรับค่าสำหรับสายเคเบิลแกนเดี่ยว หรือหลายแกน ขนาดแรงดัน (U_0/U) ไม่เกิน 0.6/1 กิโลโวลต์ ร้อยต่อฝั่งดินโดยตรง เมื่อวางเป็นกลุ่มมากกว่า 1 วงจร วางเรียงกันแนวระดับ

จำนวนวงจร	ระยะห่างระหว่างพิวด้านนอกท่อ แต่ละวงจร (มม.)			
	วางชิดกัน	250	500	1,000
2	0.85	0.90	0.95	0.95
3	0.75	0.85	0.90	0.95
4	0.70	0.80	0.85	0.90
5	0.65	0.80	0.85	0.90
6	0.60	0.80	0.80	0.90

การนับกลุ่มวงจร... ในช่องเดินสายเดียวกัน

● สายหลายแกน

- จำนวนเส้นคือจำนวนกลุ่มวงจร

● สายแกนเดียว

- กรณีมีแต่วงจร 1 เฟส นับตามจำนวนวงจร
- กรณีมีแต่วงจร 3 เฟส นับตามจำนวนวงจร
- ถ้ามีทั้งวงจร 1 เฟส และ 3 เฟส ปนกัน ต้องเลือกนับเป็นแบบ 1 เฟส หรือแบบ 3 เฟส แบบใดแบบหนึ่ง

กลุ่มวงจร กรณีสายหลายแกน

ตัวอย่าง ถ้าวางจรไฟฟ้าใช้สาย NYY ประกอบด้วยเคเบิล 2 แกน ขนาด 2x4 ตร.มม.จำนวน 1 เส้น และเคเบิล 4 แกน ขนาด 4x4 ตร.มม. จำนวน 2 เส้น

วิธีทำ นับกลุ่มวงจรได้เป็น 3 กลุ่มวงจร

จากตารางที่ 5-8 ได้ตัวคูณปรับค่าเท่ากับ 0.7

ขนาดกระแส จากตารางที่ 5-20 ได้ขนาดกระแสดังนี้

$$\text{สาย NYY 2x4 ตร.มม.} = 26 \times 0.7 = 18.2 \text{ A}$$

$$\text{สาย NYY 4x4 ตร.มม.} = 23 \times 0.7 = 16 \text{ A}$$

ตารางที่ 5-8

ตัวคูณปรับค่าขนาดกระแสเนื่องจากจำนวนสาย
ที่นำกระแสในช่องเดินสายไฟฟ้าเดียวกันมากกว่า 1 กลุ่มวงจร

จำนวนกลุ่มวงจร	ตัวคูณ
2	0.80
3	0.70
4	0.65
5	0.60
6	0.57
7	0.54
8	0.52
9	0.50
10-12	0.45
13-16	0.41
17-20	0.38

กลุ่มวงจร กรณีสายแกนเดี่ยว

ตัวอย่าง วงจร 3 เฟส จำนวน 2 วงจร และ วงจร 1 เฟส จำนวน 2 วงจร
ติดตั้งรวมในช่องเดินสายเดียวกัน ใช้สายไฟฟ้าแกนเดี่ยวขนาด 2.5
ตร.มม.ทั้งหมด ต้องการหาขนาดกระแสของสายไฟฟ้าของสายแต่ละเส้น

วิธีทำ ตัวนำกระแสของวงจร 1 เฟส จำนวน $2 \times 2 = 4$ เส้น
วงจร 3 เฟส จำนวน $3 \times 2 = 6$ เส้น รวมเป็น 10 เส้น ($n=10$)
ตัวคูณปรับค่า (ตารางที่ 5-8)

หมายเหตุ การนับกลุ่มวงจร คิดเป็นแบบ 1 เฟส หรือ 3 เฟส ก็ได้ ดังนี้

วิธีทำ

คิดเป็นวงจร 1 เฟส กลุ่มวงจร = $n/2 = 10/2 = 5$ ได้ตัวคูณปรับค่า **0.60**

คิดเป็นวงจร 3 เฟส กลุ่มวงจร = $n/3 = 10/3 = 3.3$ ได้ตัวคูณปรับค่า **0.68**

(เป็นค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กับ 4 กลุ่มวงจร = 0.68)

ขนาดกระแสของสาย 2.5 ตร.มม. (ตารางที่ 5-20)

วงจร 1 เฟส = 21 A

วงจร 3 เฟส = 18 A

เมื่อคิดตัวคูณปรับค่าแล้วจะได้ขนาดกระแสดังนี้

วงจร 1 เฟส ขนาดกระแส = $21 \times 0.60 = 12.6$ A

วงจร 3 เฟส ขนาดกระแส = $18 \times 0.68 = 12.24$ A

ตารางที่ 5-20 (บางส่วน)

ขนาดกระแสของสายไฟฟ้าทองแดงหุ้มฉนวนพีวีซี มี/ไม่มีเปลือกนอก สำหรับขนาดแรงดัน (U_0/U) ไม่เกิน 0.6/1 kV อุณหภูมิตัวนำ 70°C อุณหภูมิโดยรอบ 40°C เดินในช่องเดินสายในอากาศ

ลักษณะการติดตั้ง	กลุ่มที่ 1				กลุ่มที่ 2			
	2		3		2		3	
จำนวน/ลักษณะตัวนำกระแส	แกนเดียว	หลายแกน	แกนเดียว	หลายแกน	แกนเดียว	หลายแกน	แกนเดียว	หลายแกน
รูปแบบการติดตั้ง								
รหัสชนิดเคเบิลที่ใช้ในงาน	60227 IEC 01, 60227 IEC 02, 60227 IEC 05, 60227 IEC 06, 60227 IEC 10, NYY, VCT, IEC 60502-1 และสายที่มีคุณสมบัติต่างๆ ที่มีฉนวนพีวีซี เช่น สายทนไฟ, สายรัยกลเงิน, สายควั่นน้อย เป็นต้น							
ขนาดสาย (ตร.มม.)	ขนาดกระแส (แอมแปร์)							
1	10	10	9	9	12	11	10	10
1.5	13	12	12	11	15	14	13	13
2.5	17	16	16	15	21	20	18	17

ข้อยกเว้น...การใช้ตัวคูณปรับค่า

ข้อยกเว้นที่ 1 สายไฟฟ้าที่มีระบบแรงดันไฟฟ้าต่างกัน ซึ่งวางสายไว้ในช่องเดินสายเดียวกันให้ใช้ตัวคูณเพื่อลดขนาดกระแสเฉพาะสายสำหรับวงจรกำลัง วงจรแสงสว่างและวงจรควบคุมที่มีโหลดต่อเนื่อง

ข้อยกเว้นที่ 2 สำหรับสายที่ติดตั้งในรางเคเบิลให้ปฏิบัติตามข้อ 5.15

ข้อยกเว้นที่ 3 สำหรับสายส่วนที่อยู่ในนipple (nipple) และนipple มีความยาวไม่เกิน 0.60 เมตร ไม่ต้องใช้ตัวคูณลดขนาดกระแส

ข้อยกเว้น...การใช้ตัวคูณปรับค่า (ต่อ)

ข้อยกเว้นที่ 4 สำหรับสายใต้ดินส่วนที่เข้าหรือออกจากช่องรางเดินสาย (cable trench) ซึ่งอยู่ภายนอกอาคาร และมีจำนวนสายหรือแกนไม่เกิน 1 กลุ่มวงจร และมีการป้องกันทางกายภาพด้วยท่อร้อยสายชนิดโลหะหนา ท่อโลหะหนานปานกลางหรือท่อโลหะ ซึ่งท่อส่วนที่อยู่เหนือผิวดินมีความยาวไม่เกิน 3 เมตรไม่ต้องใช้ตัวคูณลดขนาดกระแส

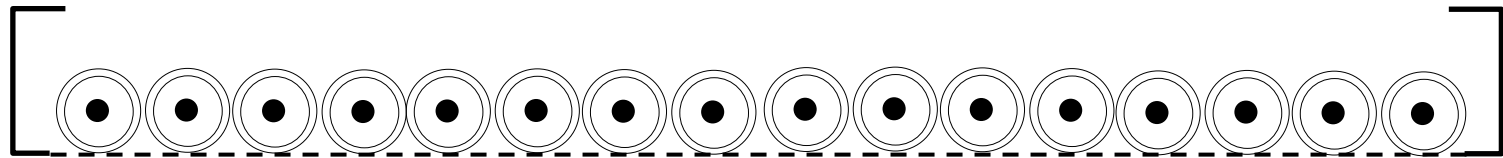
หมายเหตุ

- ถ้ากลุ่มเคเบิลประกอบด้วยตัวนำที่มีอุณหภูมิการใช้งานแตกต่างกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน พิกัดกระแสของกลุ่มให้คำนวณตามเคเบิลที่มีพิกัดของอุณหภูมิการใช้งานต่ำที่สุด
- ไม่ต้องนับจำนวนกลุ่มวงจรในช่องเดินสายไฟฟ้าเดียวกันที่รู้แน่นอนแล้วว่ามีการเสกโหลดไม่เกินร้อยละ 30 (สามสิบ) ของพิกัดกระแส เมื่อคิดตัวคูณปรับค่าที่ได้นับรวมจำนวนกลุ่มวงจรนั้นด้วยแล้ว

ตัวอย่าง

วงจร 3 เฟส 230/400V ใช้สาย NYY แขนงเดียว ขนาด 4x120 ตร.มม.

จำนวน 4 วงจร วางบนรางเคเบิลแบบแบนได้ โดยวางชิดติดกัน ต้องการหา
ขนาดกระแสของสายแต่ละเส้น

วิธีทำ

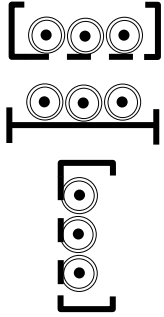
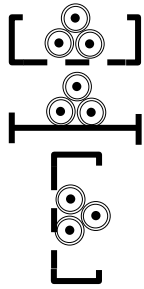
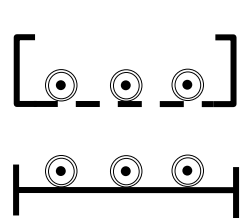
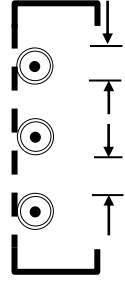
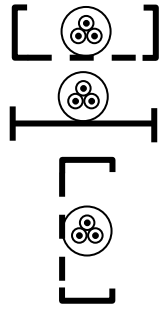
ตารางที่ 5-30 ได้ขนาดกระแส = 279 A

ตารางที่ 5-40 ตัวคูณ = 0.94

ขนาดกระแส = $279 \times 0.94 = 262 \text{ A}$

ตารางที่ 5-30 ขนาดกระแสของสายไฟฟ้าตัวนำทองแดงหุ้มฉนวนพีวีซี มีเปลือกนอก ขนาดแรงดัน (U_0/U) ไม่เกิน 0.6/1 kV. อุณหภูมิตัวนำ 70°C อุณหภูมิโดยรอบ 40°C วางบนรางเคเบิลแบบระบายอากาศไม่มีฝาปิด หรือรางเคเบิลแบบบ้นได้

ลักษณะการติดตั้ง	สายเคเบิลแกนเดี่ยวหรือหลายแกนหุ้มฉนวน มีเปลือกนอก วางบนรางเคเบิล (กลุ่มที่ 7)				
ลักษณะตัวนำ	แกนเดี่ยว				หลายแกน
รูปแบบการติดตั้ง					
รหัสชนิดเคเบิล	60227 IEC 10, NYY และสายที่มีคุณสมบัติพิเศษต่าง ๆ ที่มีฉนวนพีวีซี เช่น สายทนไฟ สายไร้ฮาโลเจน และ สายควั่นน้อย เป็นต้น				
ขนาดสาย (ตร.มม.)	ขนาดกระแส (แอมแปร์)				
95	239	230	297	271	207
120	279	268	345	315	240

ตารางที่ 5-40 (ต่อ)

ตัวคูณปรับค่าขนาดกระแสน้ำสำหรับสายเคเบิลแกนเดี่ยว วางบนรางเคเบิล เป็นกลุ่มมากกว่า 1 วงจร

วิธีการติดตั้ง		จำนวน รางเคเบิล	จำนวนวงจร					
			1	2	3	4	5-6	7-9
รางเคเบิลแบบ ระบายอากาศ วางแนวตั้ง		1	1.0	0.86	0.80	0.75	0.71	0.70
		2	0.95	0.84	0.77	0.72	0.67	0.66
รางเคเบิลแบบ บันได		1	1.00	0.97	0.96	0.94	0.93	0.92
		2	0.98	0.93	0.89	0.88	0.86	0.83
		3	0.97	0.90	0.86	0.83	0.80	0.77

ในการใช้งานจริง จะต้องหาขนาดสายไฟฟ้าจากโหลด ขั้นตอนการหาขนาดสายไฟฟ้า (โหลดทั่วไป)

คำนวณโหลด (I_b) และ
กำหนดขนาดเครื่องป้องกันฯ (I_n)

เลือกชนิดของสายไฟฟ้า

เลือกวิธีการเดินสาย (ได้กลุ่ม)

กำหนดตัวปรับค่า

หาขนาดกระแสของสาย (I_t)

หาขนาดสายไฟฟ้าจากตารางที่เลือก

เลือกตารางกระแส

อุณหภูมิโดยรอบ (C_a)
จำนวนวงจร (C_g)

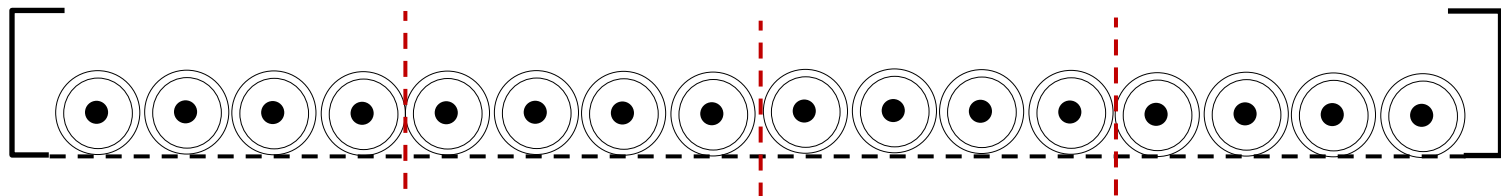
$$I_t \geq I_n / (C_a \times C_g)$$

ตัวอย่าง หม้อแปลงไฟฟ้าขนาด 1,000 kVA, 22kV/230-400V
 กำหนดให้ใช้สาย **NYY** เกนเดี่ยวเดินควบ 4 เส้น/เฟส เดินบนราง
 เคเบิลแบบบ้นได้ วางสายเรียงชิดติดกัน ต้องการกำหนดขนาดสายไฟฟ้า
 (คิดอุณหภูมิโดยรอบที่ 40°C)

วิธีทำ

หากระแสหม้อแปลง $= \frac{1,000 \times 1000}{\sqrt{3} \times 400} = 1,443 \text{ A}$

ขนาด CB (I_b) $= 1.25 \times 1,443 = 1,804 \text{ A}$ ใช้ 1,600A

คำนวณโหลด (I_b) และ
กำหนดขนาดเครื่องป้องกันฯ (I_n)

เลือกชนิดของสายไฟฟ้า

เลือกวิธีการเดินสาย (ได้กลุ่ม)

ตัวคูณปรับค่า (ตารางที่ 5-40, 5-43)

หาขนาดกระแสของสาย (I_t)

หาขนาดสายไฟฟ้าจากตาราง

$$I_n = 1,600A$$

NYY (แกนเดี่ยว)

ตารางที่ 5-30

กลุ่ม 7

$$C_a = 1$$

$$C_g = 0.94$$

$$I_t \geq (1,600/4) / (1 \times 0.94) \\ \geq 426A$$

ตารางที่ 5-30

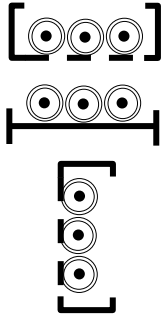
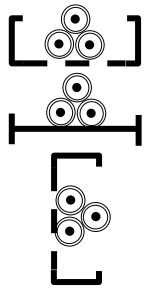
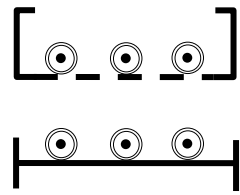
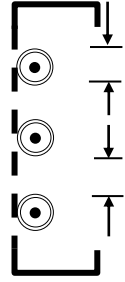
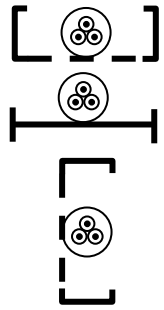
สาย 240 mm² (441A)

ตารางที่ 5-40 (ต่อ)

ตัวคูณปรับค่าขนาดกระแสน้ำสำหรับสายเคเบิลแกนเดี่ยว วางบนรางเคเบิล เป็นกลุ่มมากกว่า 1 วงจร

วิธีการติดตั้ง		จำนวน รางเคเบิล	จำนวนวงจร					
			1	2	3	4	5-6	7-9
รางเคเบิลแบบ ระบายอากาศ วางแนวตั้ง		1	1.0	0.86	0.80	0.75	0.71	0.70
		2	0.95	0.84	0.77	0.72	0.67	0.66
รางเคเบิลแบบ บันได		1	1.00	0.97	0.96	0.94	0.93	0.92
		2	0.98	0.93	0.89	0.88	0.86	0.83
		3	0.97	0.90	0.86	0.83	0.80	0.77

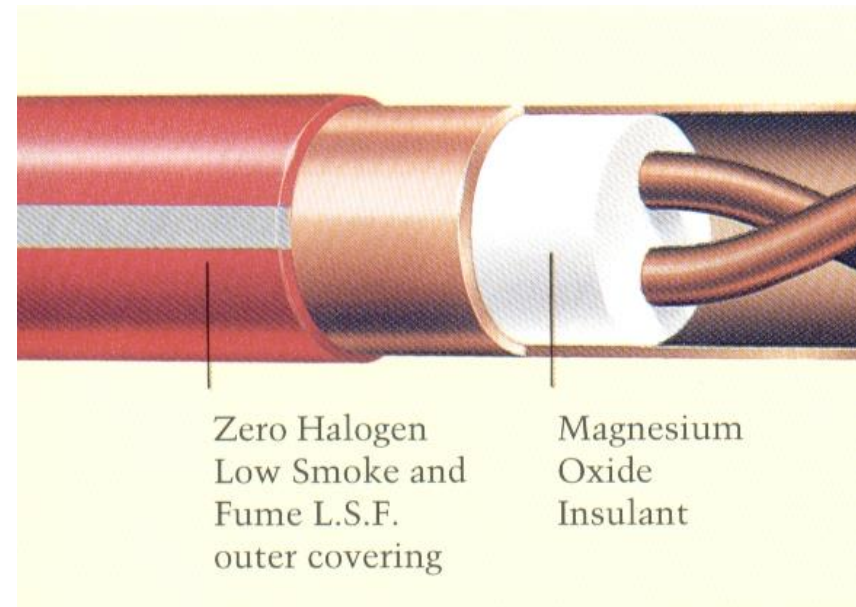
ตารางที่ 5-30 ขนาดกระแสของสายไฟฟ้าตัวนำทองแดงหุ้มฉนวนพีวีซี มีเปลือกนอก ขนาดแรงดัน (U_0/U) ไม่เกิน 0.6/1 kV. อุณหภูมิตัวนำ 70°C อุณหภูมิโดยรอบ 40°C วางบนรางเคเบิลแบบระบายอากาศไม่มีฝาปิด หรือ **รางเคเบิลแบบบ้นได้**

ลักษณะการติดตั้ง	สายเคเบิลแกนเดี่ยวหรือหลายแกนหุ้มฉนวน มีเปลือกนอก วางบนรางเคเบิล (กลุ่มที่ 7)				
ลักษณะตัวนำ	แกนเดี่ยว				หลายแกน
รูปแบบการติดตั้ง					
รหัสชนิดเคเบิล	60227 IEC 10, NYY และสายที่มีคุณสมบัติพิเศษต่าง ๆ ที่มีฉนวนพีวีซี เช่น สายทนไฟ สายไร้ฮาโลเจน และ สายคว้าน้อย เป็นต้น				
ขนาดสาย (ตร.มม.)	ขนาดกระแส (แอมแปร์)				
185	371	356	453	418	317
240	441	422	535	495	374

ลือชัย ทองนิล

สายเคเบิลชนิด เอ็มไอ

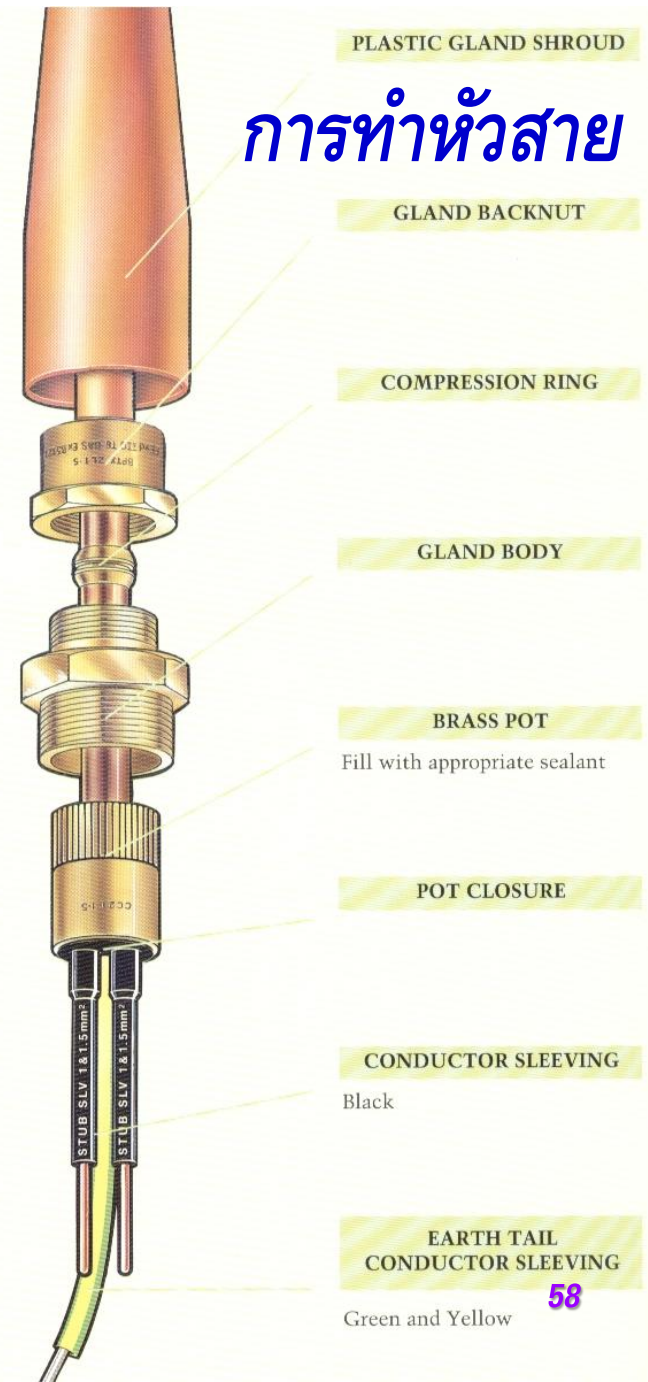
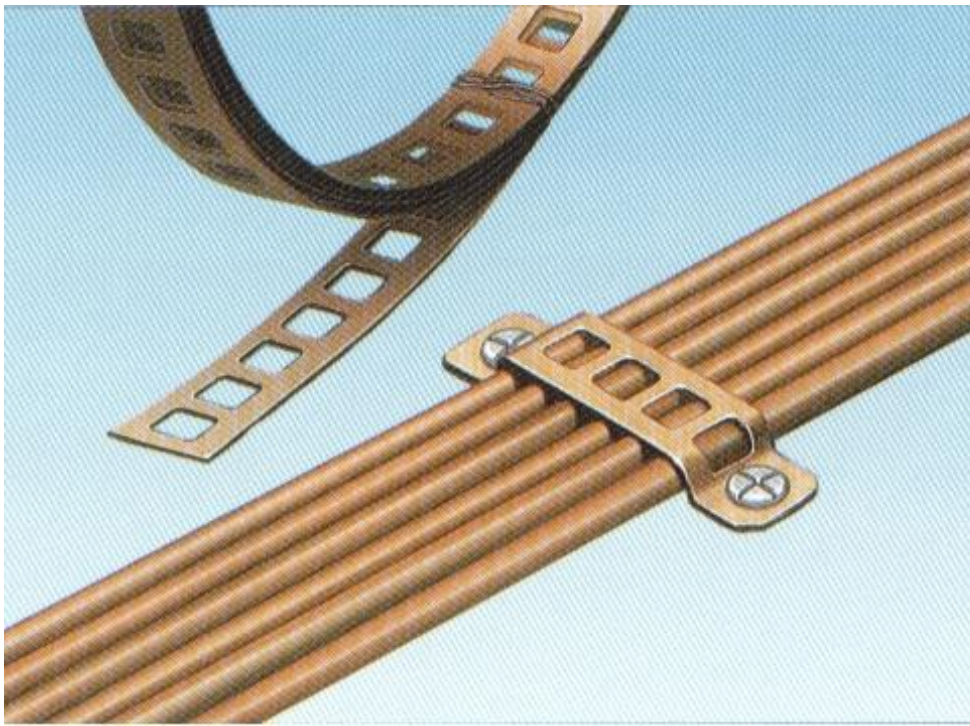
- เป็นสายเคเบิลเปลือกโลหะ
- ตัวนำเป็นฉนวนแร่อัดแน่นที่ผลิตสำเร็จจากโรงงาน
- หุ้มด้วยปลอกทองแดง อาจหุ้มอีกชั้นด้วยพีวีซีก็ได้

การติดตั้ง...MI Cable

- ต้องยึดอย่างมั่นคง ทุกระยะไม่เกิน 1.8 ม.
- รัศมีความโค้งไม่น้อยกว่า 5 เท่า ของ OD.
- ใช้อุปกรณ์การต่อสายที่เหมาะสม
- ปลายสายที่ปลอก ต้องมีการปิดผนึก

หัวข้อบรรยาย

ข้อ 5.1- 5.15 ข้อกำหนดการเดินสาย

ข้อ 5.16 กล่องสำหรับงานไฟฟ้า

ข้อ 5.17 ข้อกำหนดสำหรับแผงสวิตช์

ข้อ 5.18 สายไฟฟ้า

ขอบเขต ข้อกำหนดนี้ครอบคลุมการเดินสายทั้งหมด

ยกเว้น การเดินสายที่เป็นส่วนประกอบภายในของบริภัณฑ์ไฟฟ้าเช่น มอเตอร์ แผงควบคุม ที่ประกอบสำเร็จจากโรงงาน

ข้อกำหนดการเดินสาย

ข้อกำหนดทั่วไป

- สายไฟฟ้าแรงต่ำ ระบบกระแสสลับและ/หรือกระแสตรงที่มีแรงดันต่างกันเดินรวมกันได้ โดยฉนวนต้องเหมาะสมกับแรงดันสูงสุดที่ใช้
- ห้ามติดตั้งสายไฟที่ใช้กับระบบแรงต่ำรวมกับสายไฟระบบแรงสูง ยกเว้นในแผงสวิตช์ หรือเครื่องห่อหุ้มอื่นที่ไม่ได้ใช้เพื่อการเดินสาย

ข้อกำหนดการเดินสาย

ข้อกำหนดสำหรับแต่ละวิธีเดินสาย

การเดินสาย ใต้ดิน

ข้อกำหนดทั่วไป...

ร้อยท่อฝังดินหรือฝังดินโดยตรงก็ได้

ต้องเลือกชนิดของสายให้เหมาะสม

ระวังความเสียหายภายหลังการติดตั้ง

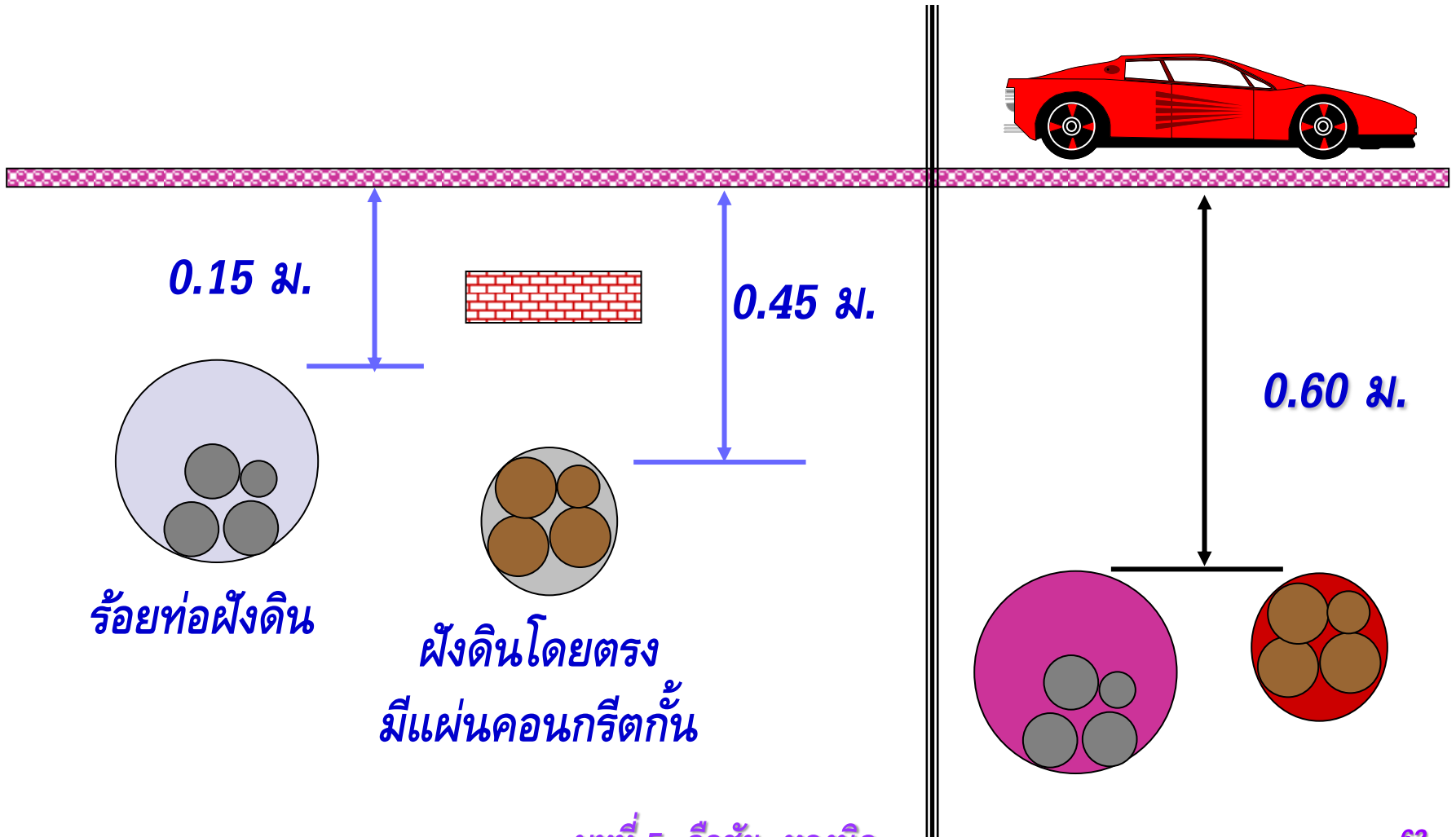
- จากการกลบสายด้วยวัตถุแหลมคม หรือ
- จากการกดทับ
- ความลึกเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อป้องกันสายหรือท่อร้อยสายชำรุด

ตารางที่ 5-1 ความลึกในการติดตั้งสายใต้ดิน

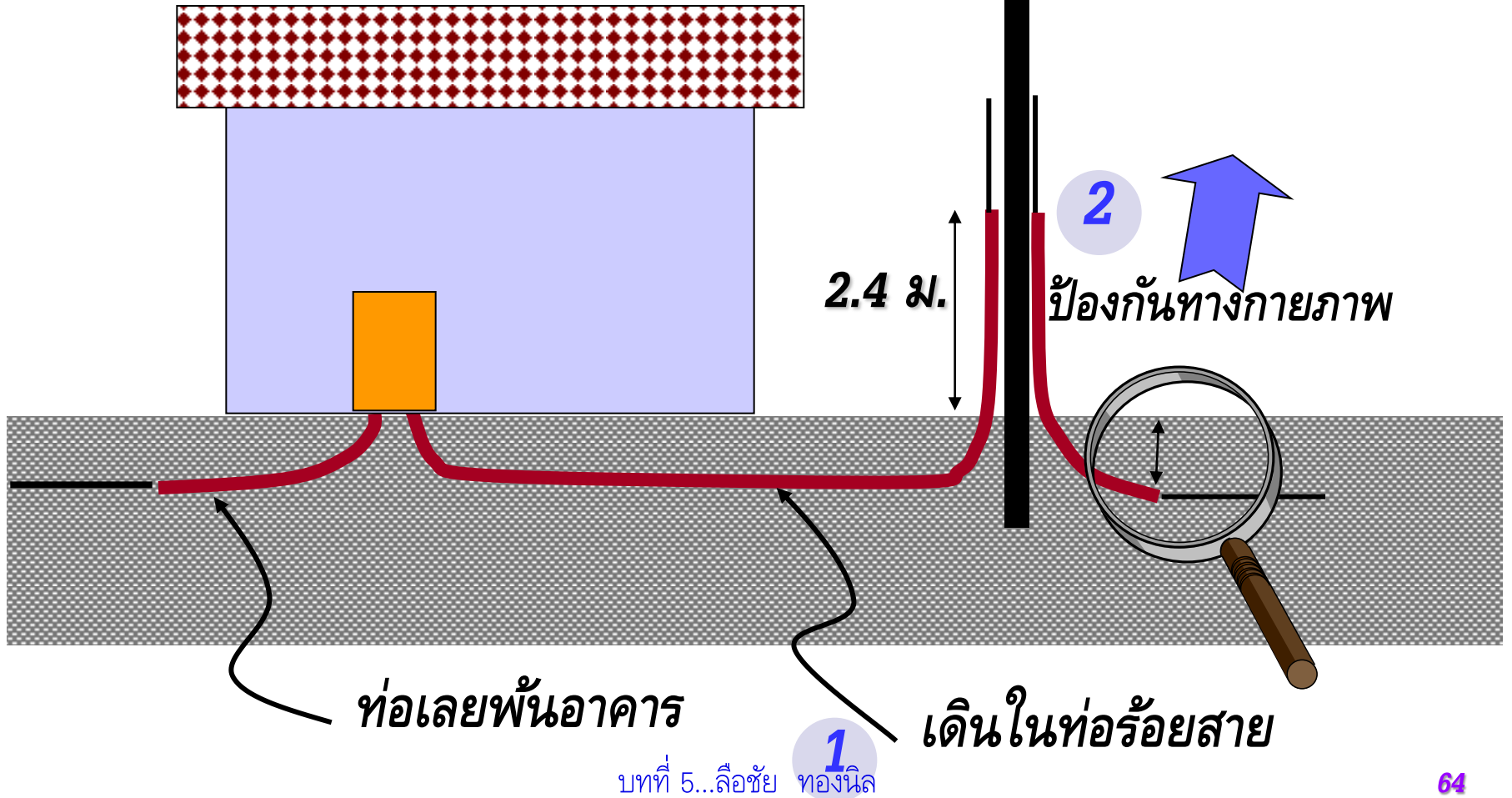
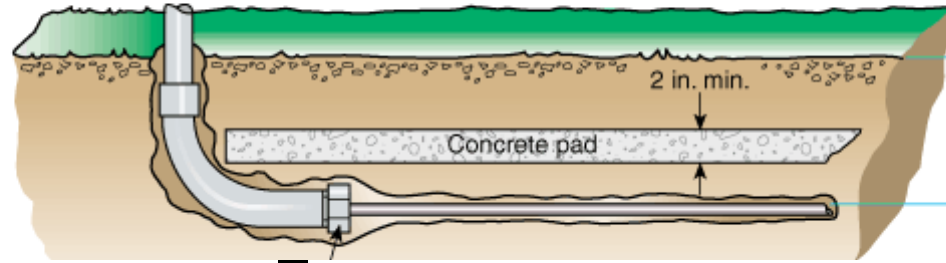
วิธีที่	วิธีการเดินสาย	ความลึกต่ำสุด (เมตร)
1	เคเบิลฝังดินโดยตรง	0.60
2	เคเบิลฝังดินโดยตรงและมีแผ่นคอนกรีตหนาไม่น้อยกว่า 50 มม. วางอยู่เหนือสาย	0.45
3	ท่อโลหะหนาและหนาปานกลาง	0.15
4	ท่อโลหะซึ่งได้รับการรับรองให้ฝังดินโดยตรงได้โดยไม่ต้องมี คอนกรีตหุ้ม (เช่น HDPE และ PVC)	0.45

หมายเหตุ บริเวณที่มีรถยนต์ผ่านลึกต้องไม่น้อยกว่า 0.60 ม.
ระบบแรงสูงต้องลึกไม่น้อยกว่า 0.90 ม. ทุกกรณี

ความลึกในการติดตั้งใต้ดิน

การติดตั้งใต้ดิน

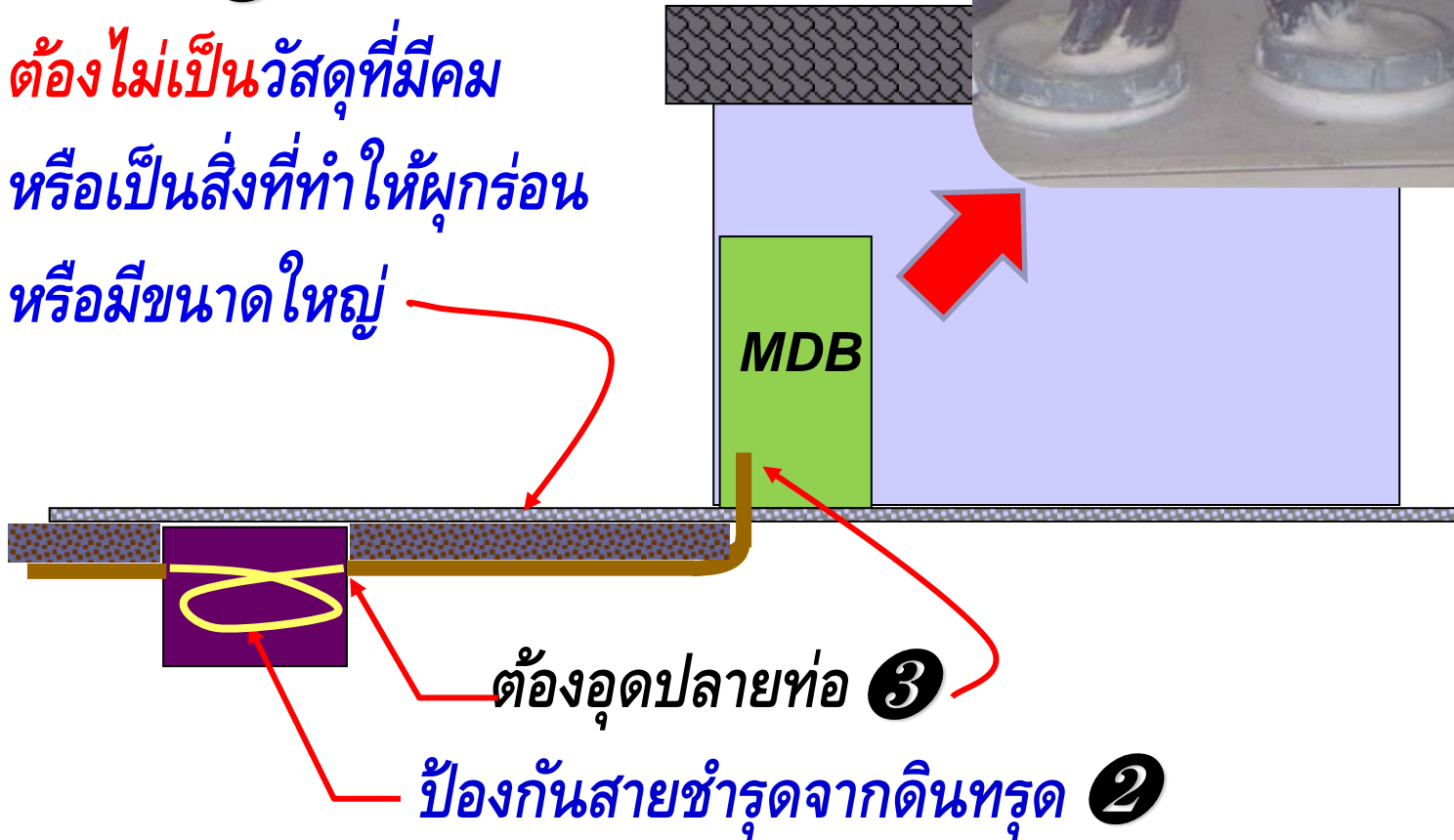

การติดตั้งใต้ดิน

1

ต้องไม่เป็นวัสดุที่มีคม
หรือเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้กร่อน
หรือมีขนาดใหญ่

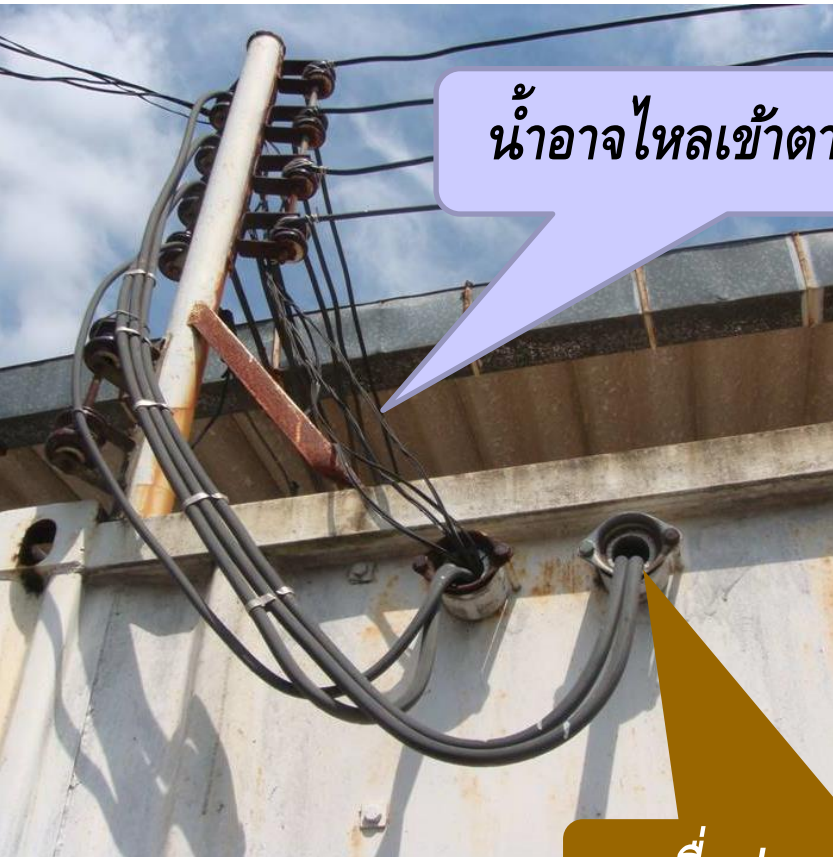

ข้อกำหนดทั่วไป (ต่อ)

- อุปกรณ์การเดินสายทุกชนิด ต้องเลือกให้เหมาะสมกับสภาพ การติดตั้ง และมีการป้องกันการผุ กร่อนที่เหมาะสม
- ช่องเดินสายและอุปกรณ์ ต้องมี การจับยึดอย่างมั่นคง และมีความ ต่อเนื่องทั้งทางกลและทางไฟฟ้า

ต้องมีการป้องกันน้ำเข้าแผงสวิตช์

น้ำอาจไหลเข้าตามสายไฟฟ้า

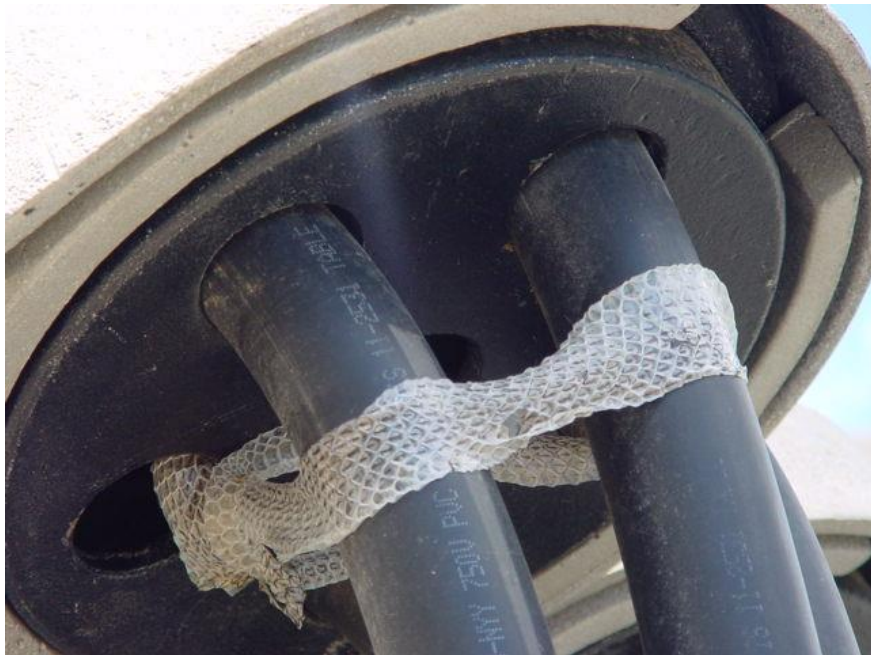

หัวรูเท่า ป้องกันได้

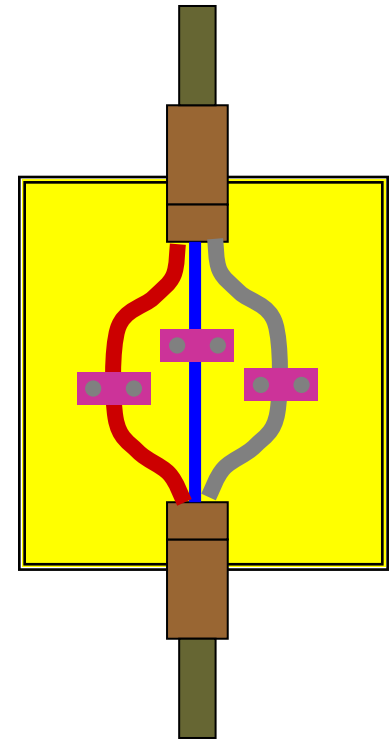
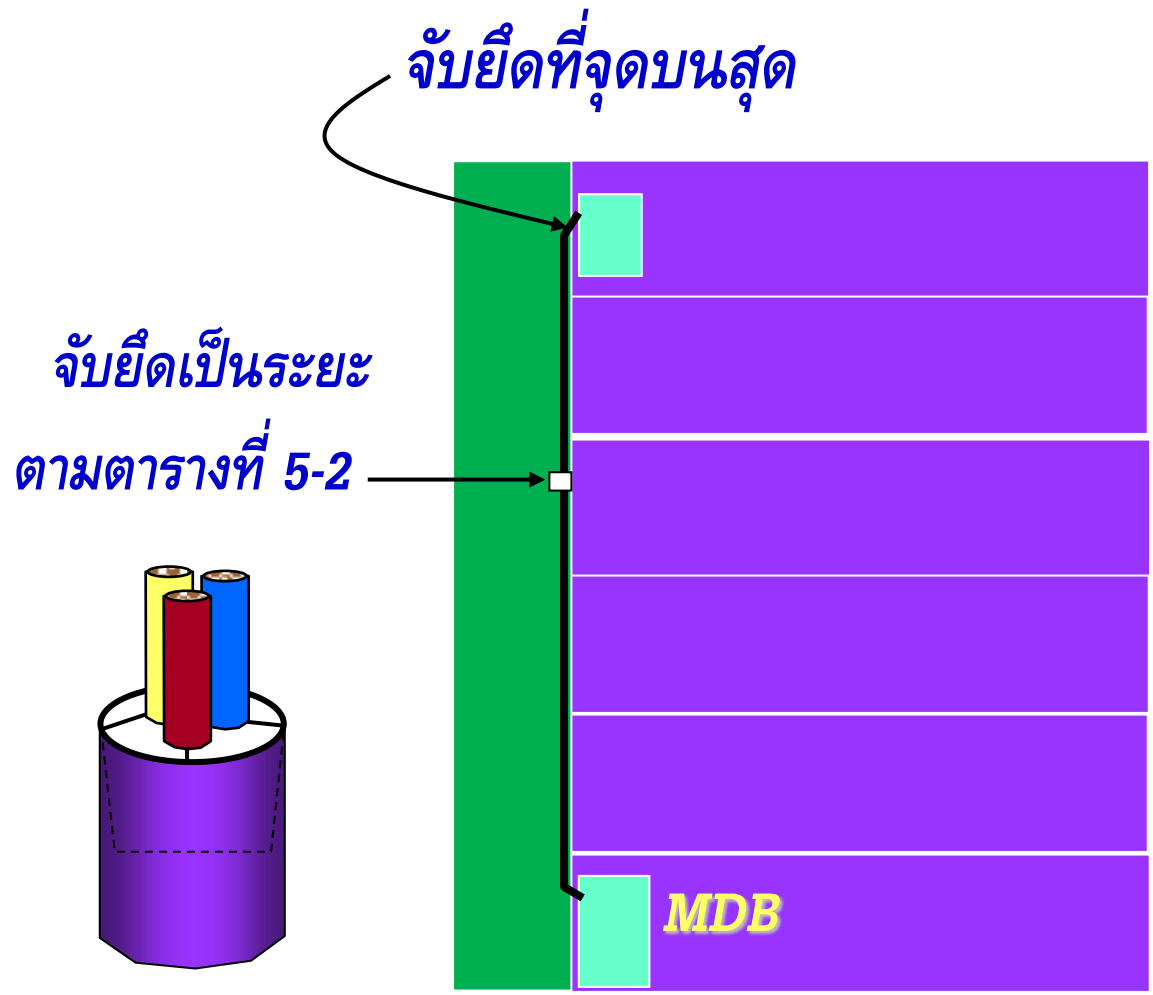
เมื่อฝนสาด น้ำอาจเข้าได้

ห้วงเห่า ?

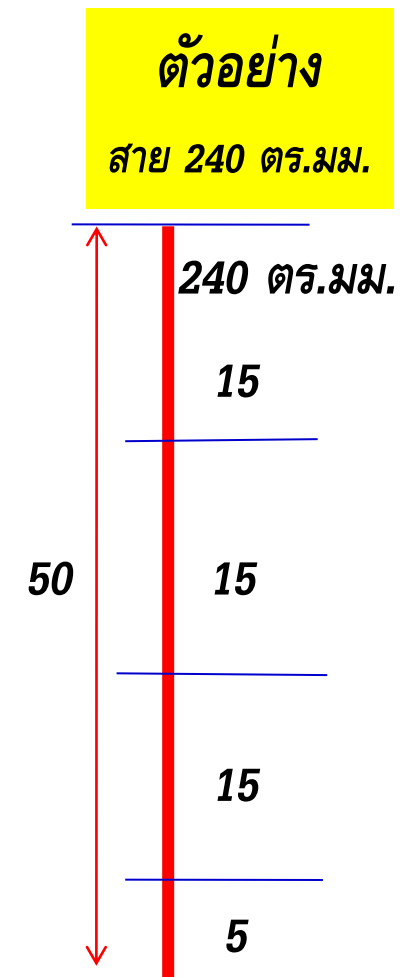

การจับยึดสายแวนด์ิ่ง

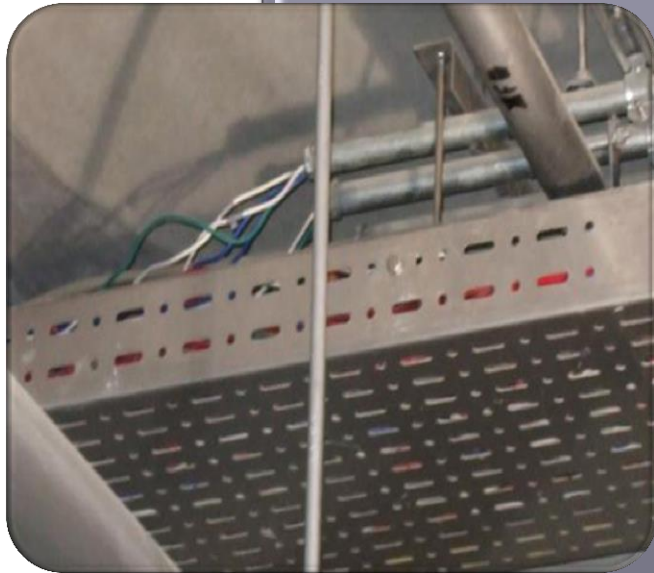
ตารางที่ 5-2 ระยะจับยึดสายในแนวตั้ง

ขนาดสาย (ตร.มม.)	ระยะจับยึดสูงสุด (ม.)
ไม่เกิน 50	30
70 - 120	24
150 - 185	18
240	15
300	12
เกิน 300	10

สายไฟฟ้าต้องจับยึดที่จุดบนสุด และห่างไม่เกินที่กำหนดในตารางที่ 5-2
ถ้าระยะน้อยกว่า 25% ของค่าในตาราง ไม่ต้องจับยึด

จุดเปลี่ยนวิธีการเดินสาย..ข้อกำหนดทั่วไป

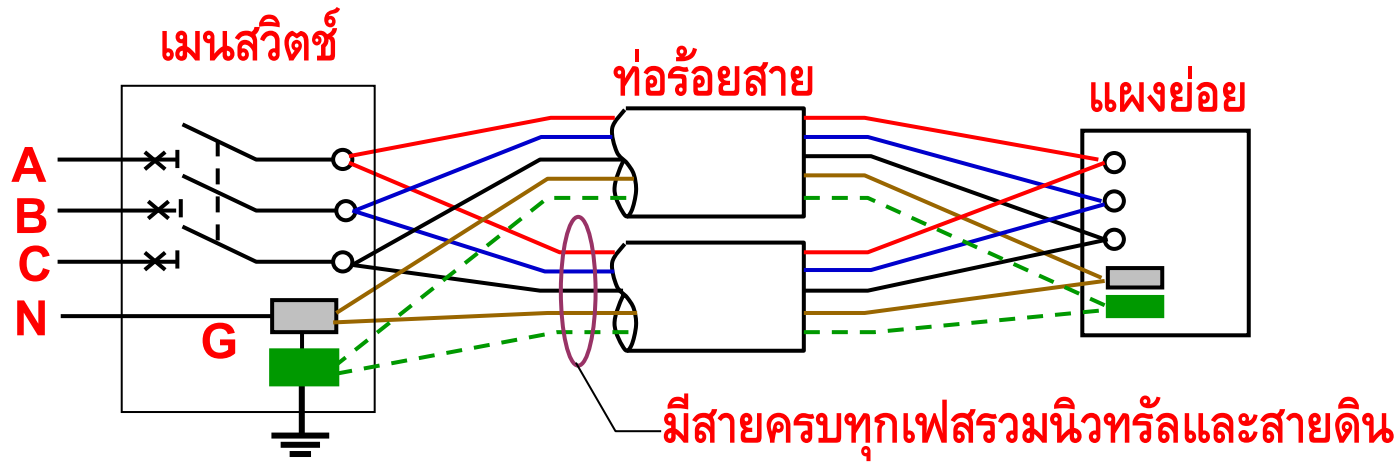

- เมื่อเปลี่ยนจากเดินสายจากร้อยท่อเป็นวิธีอื่นที่จุดเปลี่ยนการเดินสายต้องใช้เครื่องประกอบการเดินท่อเช่น กล่อง บุชซิ่ง หัวงูเห่า
- เมื่อปลายท่อเดินล้าเข้าไปในแผงสวิตช์แบบเปิดได้ ให้ใช้บุชซิ่งแทนกล่องต่อสายได้

การป้องกันความร้อนจากกระแสเหนี่ยวนำ

● เมื่อติดตั้งสายไฟฟ้ากระแสสลับในเครื่องห่อหุ้มโลหะ ต้องจัดทำไม่ให้เกิดความร้อนเนื่องจากการเหนี่ยวนำ...ดังนี้

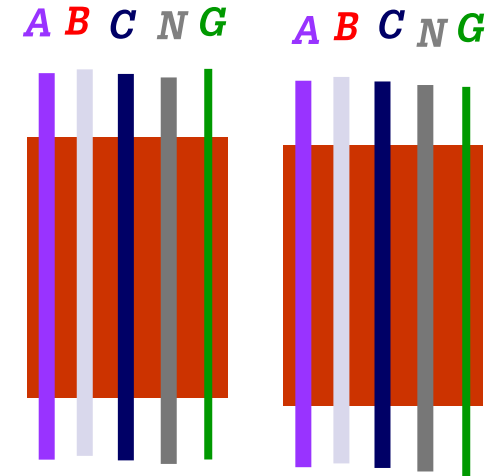
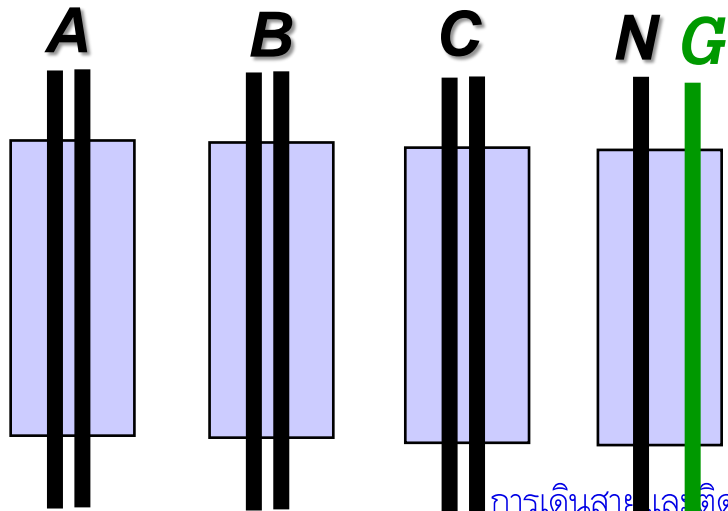
- รวมสายทุกเส้นของวงจรเดียวกันและสายดิน ในเครื่องห่อหุ้มเดียวกัน
- การเดินสายควบ ในแต่ละท่อต้องมีสายของวงจรเดียวกันครบทุกเส้น รวมทั้งสายดิน

ความร้อนจากกระแสเหนี่ยวนำในท่อโลหะ

แนวทางการป้องกัน

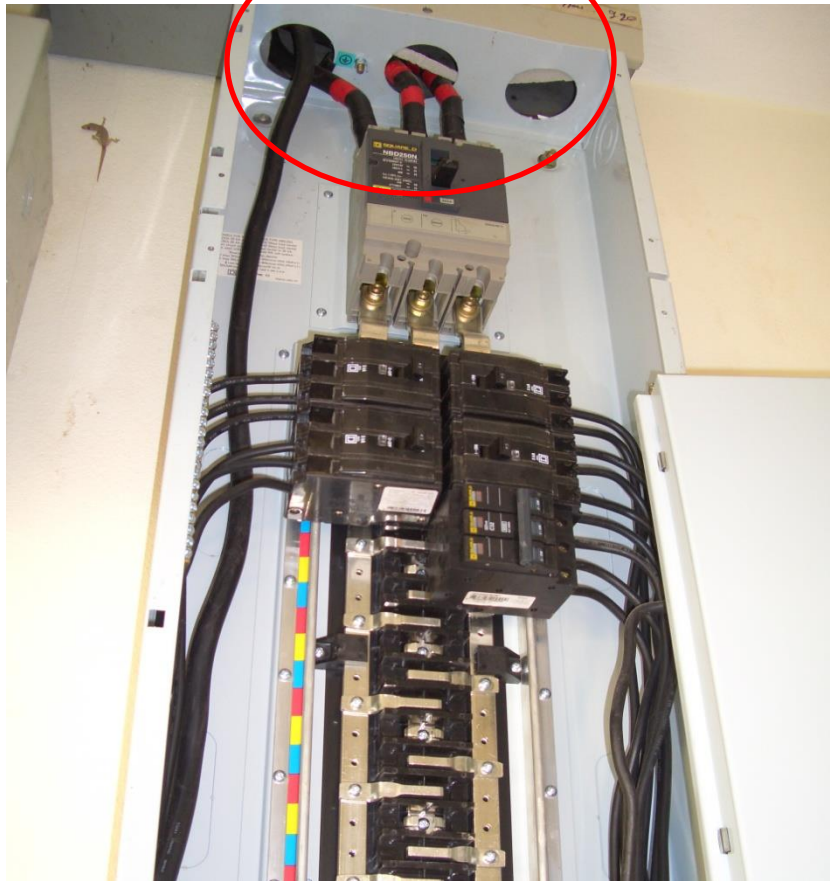

ท่อโลหะ

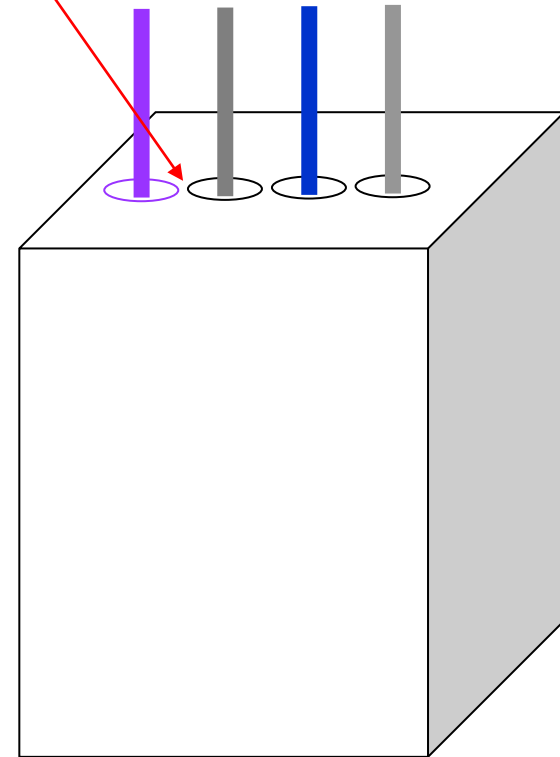
การเดินสายและติดตั้งระบบไฟฟ้า... ลือชัย ทองนิล

ความร้อนจากกระแสเหนี่ยวนำ

ป้องกันได้ด้วยการ
ผ่าให้แต่ละรูทะลุถึงกัน

ข้อกำหนดทั่วไป...ต่อ

- สายแกนเดี่ยวของวงจรเดียวกันทุกเส้นรวมทั้งสายดิน หากร้อยท่อต้องอยู่ในท่อเดียวกัน ในรางเดียวกัน หรือวางบนรางเคเบิลต้องวางเป็นกลุ่มเดียวกัน
- ช่องเดินสาย กล่อง ตู้ เครื่องประกอบ และเครื่องต่อหุ้มที่เป็นโลหะ ต้องต่อลงดิน

สีของสายไฟฟ้า ระบบแรงต่ำ

เป็นไปตาม มอก.11-2553

- นิวทรัล ฟ้ำ

- เส้นไฟ

- ระบบ 1 เฟส เส้นไฟใช้สีต่างจากสายศูนย์ และ สายดิน

- ระบบ 3 เฟส เส้นเฟสใช้สี (หรือทำเครื่องหมายเป็นสี) น้ำตาล ดำ เทา

- สายดิน เขียว หรือ เขียวแถบเหลือง หรือเป็นสายเปลือย

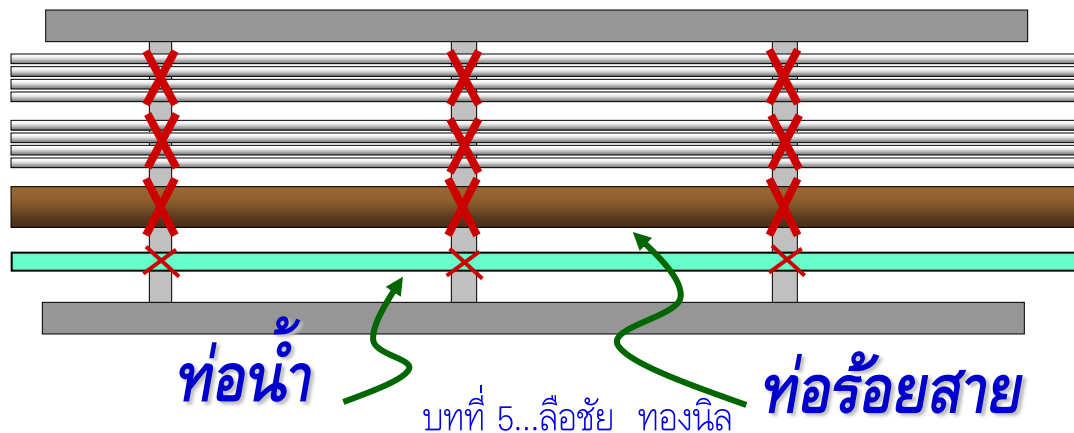
- **ข้อยกเว้น 1** สายไฟฟ้าที่มีขนาดตั้งแต่ 16 ตร.มม. ขึ้นไป ให้ทำเครื่องหมายที่ปลายสายแทนการกำหนดสีได้

- **ข้อยกเว้น 2** สายที่ออกจากเครื่องวัดไปถึงเมนสวิตช์ ไม่กำหนดสี

ห้ามมีอุปกรณ์อื่นมารวมด้วย

- ในท่อร้อยสาย รางเคเบิล ช่อง Shaft ห้ามมีท่อสำหรับงานอื่นเดินร่วมอยู่ด้วย

การป้องกันไฟลุกลาม

การเดินสายผ่านผนัง ฉากกั้น หรือพื้น ต้องมีการป้องกันไฟลุกลาม

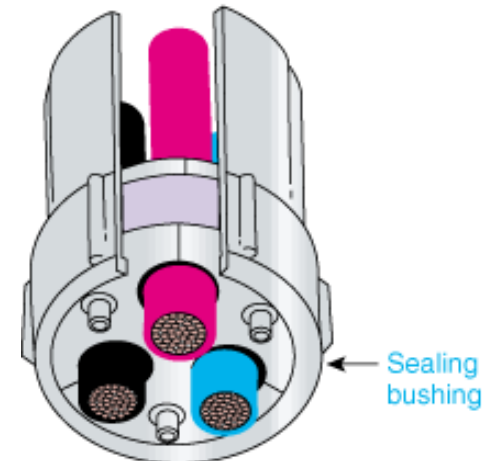
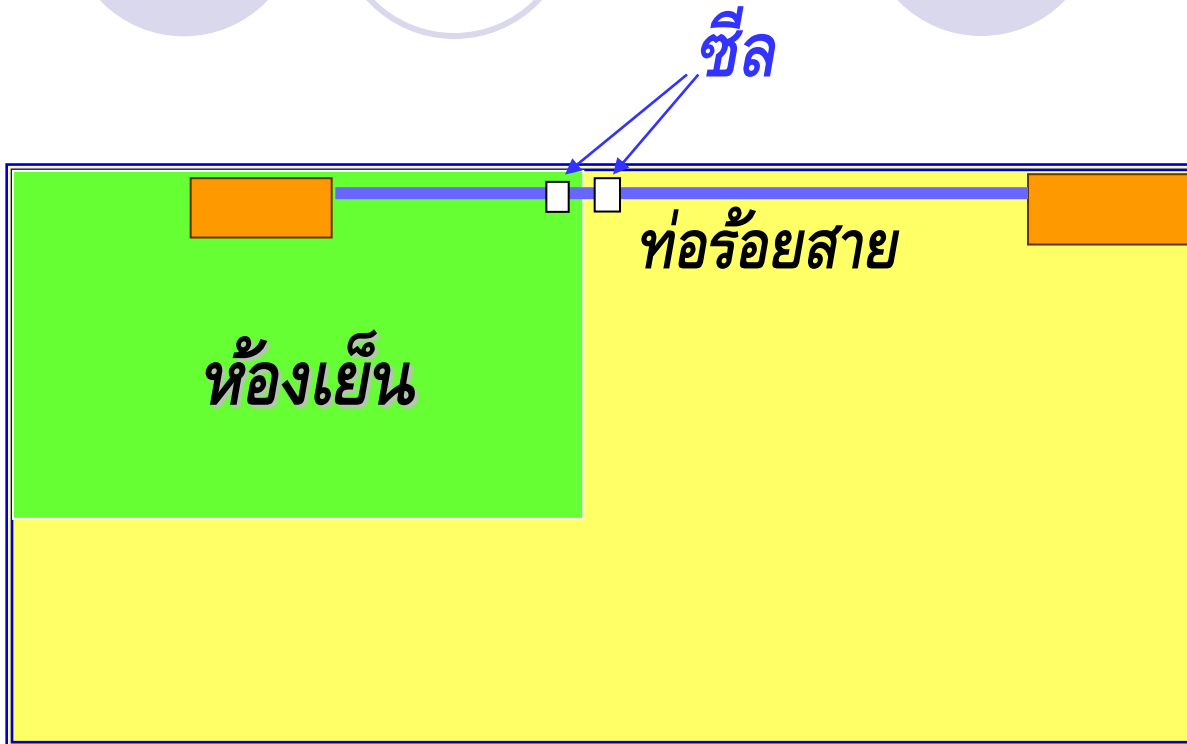

ไม่มีการป้องกันไฟลุกลามที่เหมาะสม

มาตรฐานการติดตั้งทางไฟฟ้า

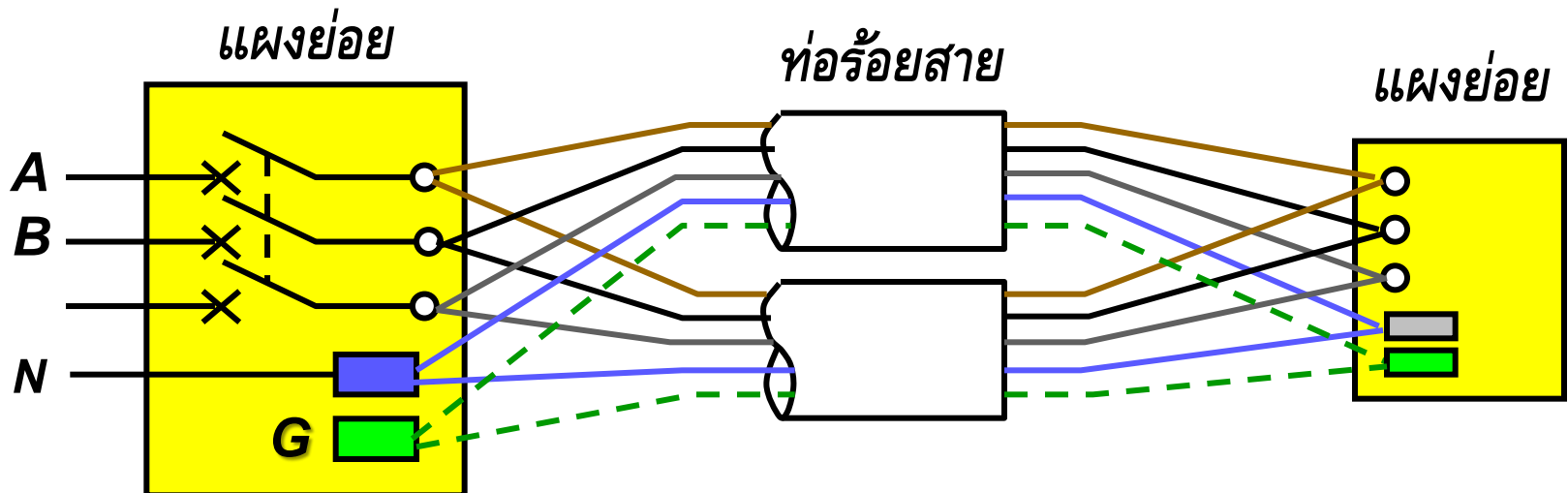
การป้องกันการไหลเวียนของอากาศ

- เมื่อเดินผ่านที่ที่มีอุณหภูมิต่างกัน ต้องมีการป้องกันการไหลเวียนของอากาศในท่อ

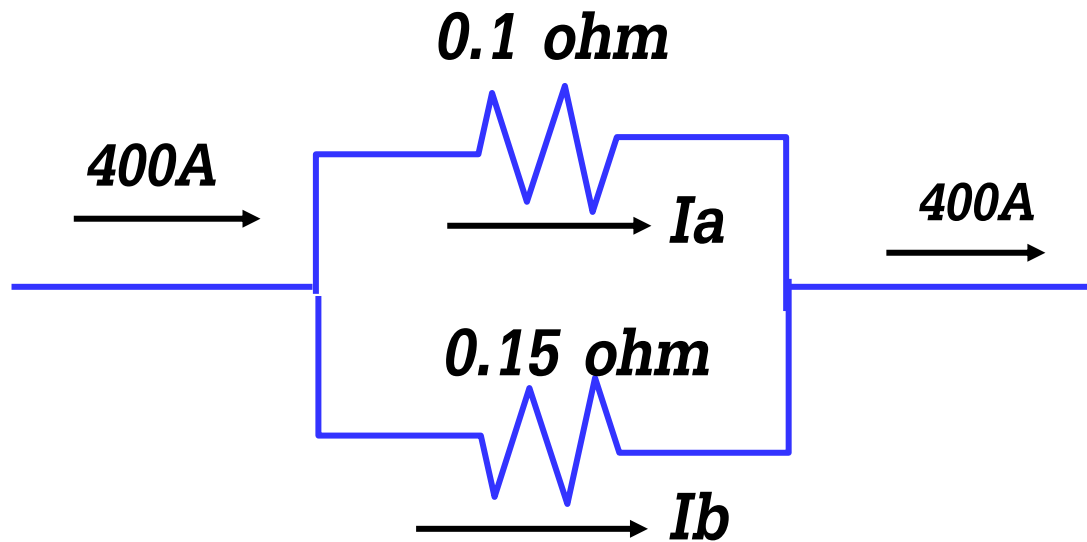
การเดิน สายควม

- ต้องใช้สายขนาดไม่เล็กกว่า 50 ตร.มม. และ
- ใช้สายชนิดเดียวกัน และ ขนาดเดียวกัน และ
- มีความยาวเท่ากัน และ วิธีการต่อสายเหมือนกัน

ตัวอย่างการแบ่งไหลของกระแสไฟฟ้า

$$I_a = 240\text{ A}$$

$$I_b = 160\text{ A}$$

การเดินทางสายเปิดบนวัสดุฉนวน

- ต้องใช้สายแกนเดียว ไม่ปิดบังด้วยโครงสร้างอาคาร
- ต้องเดินภายนอกอาคาร
- การเดินภายในอาคารทำได้เฉพาะใน
  - โรงงานอุตสาหกรรม
  - งานเกษตรกรรม และ
  - แสดงสินค้าเท่านั้น

ชนิดของสายไฟฟ้าและระยะห่าง

- ระบบแรงต่ำ ต้องเป็นสายหุ้มฉนวน
- สายภายในอาคาร (หลังเครื่องวัด) ต้องเป็นสายหุ้มฉนวน ยกเว้น สายสำหรับปั้นจั่นชนิดเคลื่อนที่ได้บนราง
- ระยะห่าง เป็นดังนี้
  - เมื่อเดินภายในอาคาร เป็นไปตาม ตารางที่ 5-4
  - เมื่อเดินภายนอกอาคาร เป็นดังนี้
    - เดินบนตัม เป็นไปตามตารางที่ 5-4
    - เดินบนลูกถ้วย เป็นไปตามตารางที่ 5-5

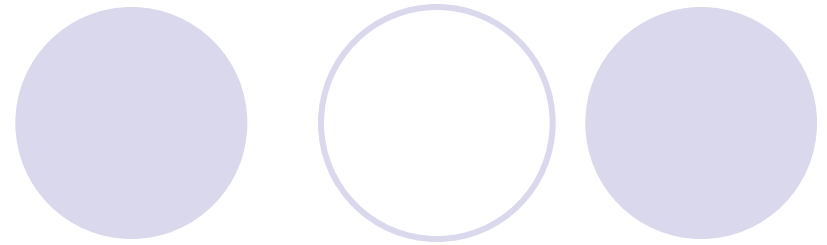
ตารางที่ 5-4 การเดินสายเปิดบ้นว้สุดจนวนภายในอาคาร

การติดตั้ง	ระยะสูงสุดระหว่างจุด จับยึดสาย (ม.)	ระยะห่างต่ำสุดระหว่าง (ม.)		ขนาดสายใหญ่สุด (ตร.มม)
		สายไฟฟ้า	สายไฟฟ้ากับสิ่งปลูกสร้าง	
บนดุ่ม	2.5	0.10	0.025	50
บนลูกถ้วย	5.0	0.15	0.05	ไม่กำหนด

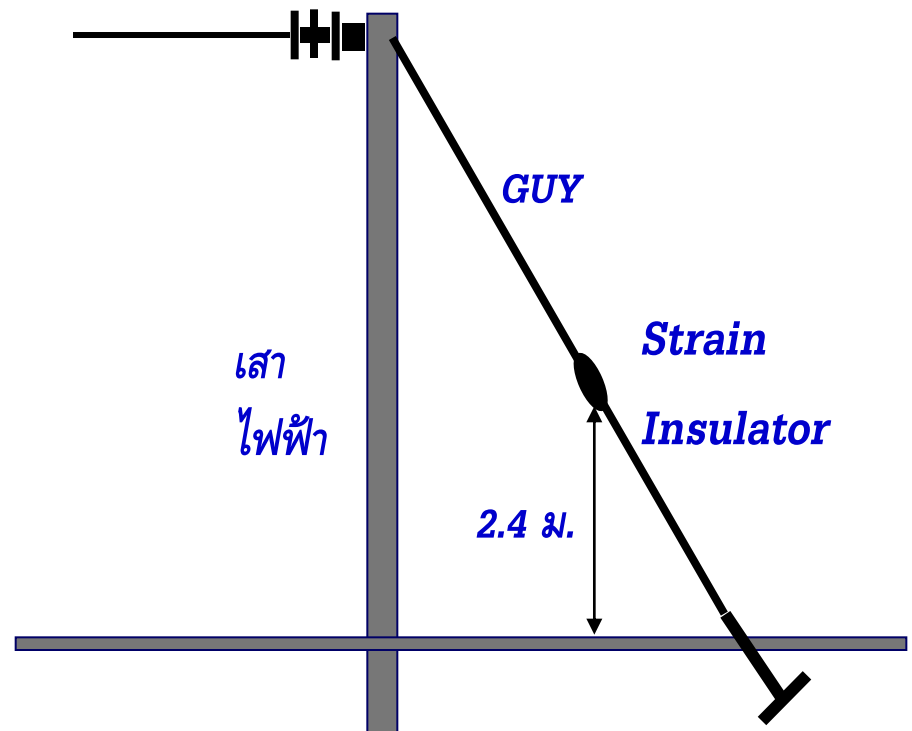
ตารางที่ 5-5 การเดินสายเปิดบนลูกถ้วยภายนอกอาคาร

ระยะสูงสุดระหว่าง จุดจับยึดสาย (ม.)	ระยะห่างต่ำสุดระหว่าง (ม.)		ขนาดสายเล็กสุด (ตร.มม.)
	สายไฟฟ้า	สายไฟฟ้ากับสิ่งปลูกสร้าง	
ไม่เกิน 10	0.15	0.05	2.5
11-25	0.20	0.05	4
26-40	0.20	0.05	6

สำหรับระบบแรงสูง

- ต้องเข้าถึงได้เฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น
- เมื่อมี GUY ต้องติดตั้ง Strain Insulator (ตาม มอก 280) ตรงตำแหน่งที่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 2.4 ม. ยกเว้น ระบบ 33 kV เป็นไปตามมาตรฐานของ กฟภ.
- ระยะห่างเป็นไปตามตารางที่ 1-4 และ 1-5

การเดินทางสายในช่องเดินสาย

ช่องเดินสาย อาจเป็น

- ท่อร้อยสาย
- ช่องเดินสายโลหะ และอโลหะ บนพื้นผิว
- รางเดินสาย
- ยกเว้น รางเคเบิลไม่ถือเป็นช่องเดินสาย

จุดสำคัญ

- จำนวนสายไฟฟ้าที่เดินได้
- ขนาดกระแสของสายไฟฟ้า
- ข้อกำหนดและข้อจำกัดบางประการ

ท่อร้อยสาย

ท่อ RSC IMC และ EMT

ท่อโลหะอ่อน

ท่อโลหะอ่อนกันของเหลว

ท่อโลหะอ่อน

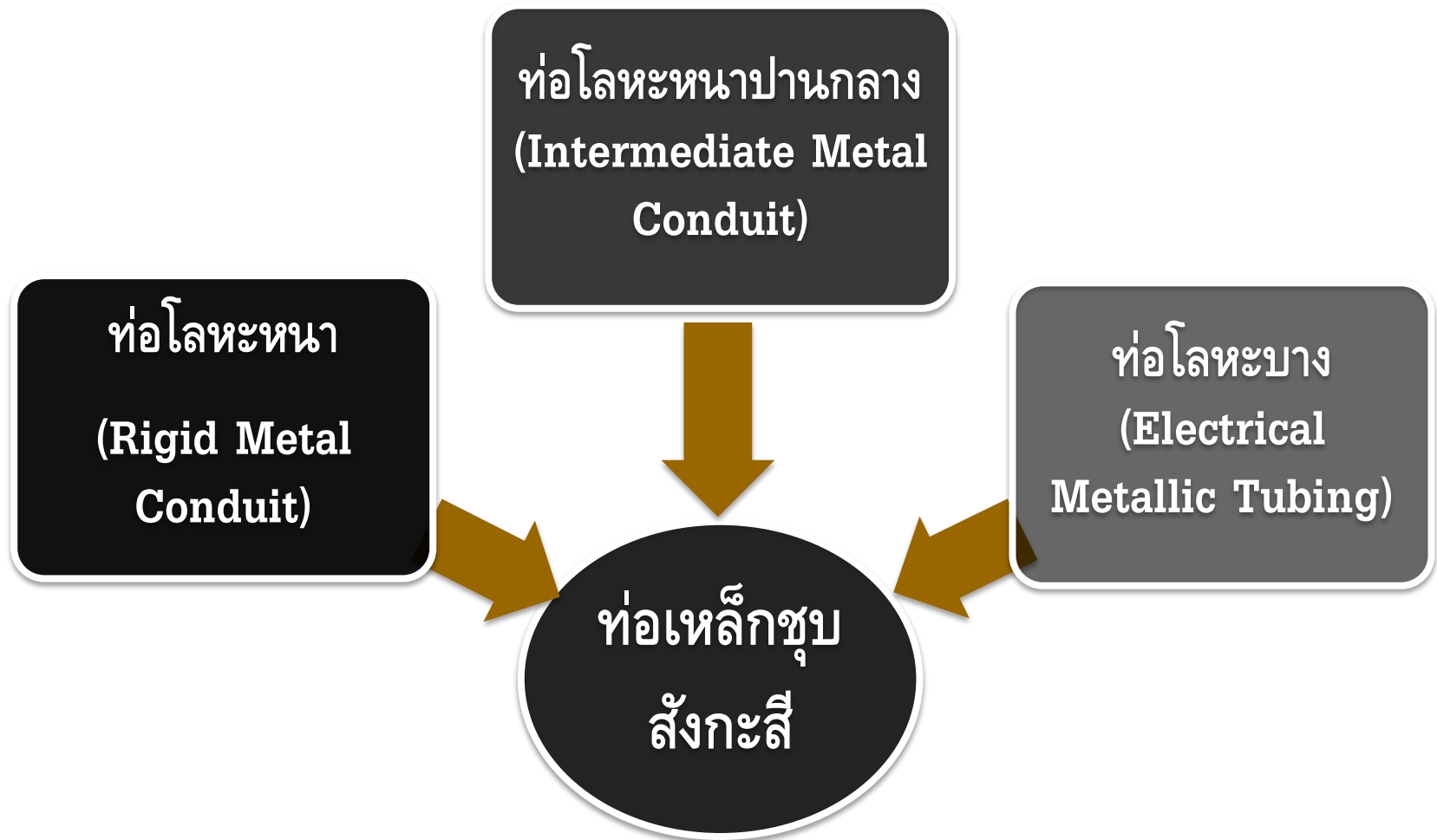
ท่อโลหะอ่อน

ท่อโลหะแข็ง

ท่อโลหะอ่อนกันของเหลว

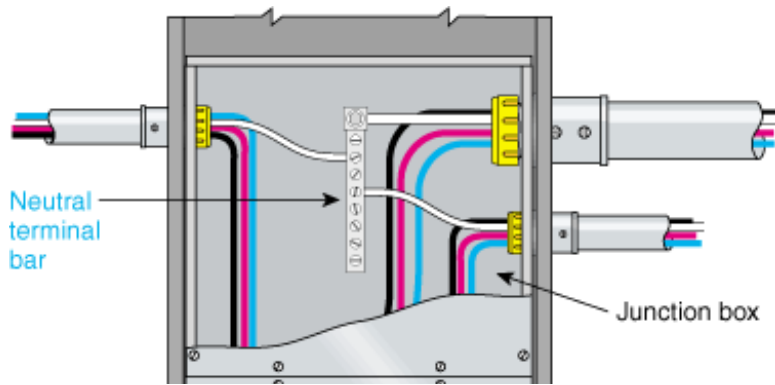
ช่องเดินสายอื่น

ท่อโลหะหนา ท่อโลหะหนาปานกลาง และท่อโลหะบาง

ท่อโลหะหนา ท่อโลหะหนาปานกลาง และท่อโลหะบาง

● การใช้งาน

○ ใช้กับงานเดินสายทั่วไป

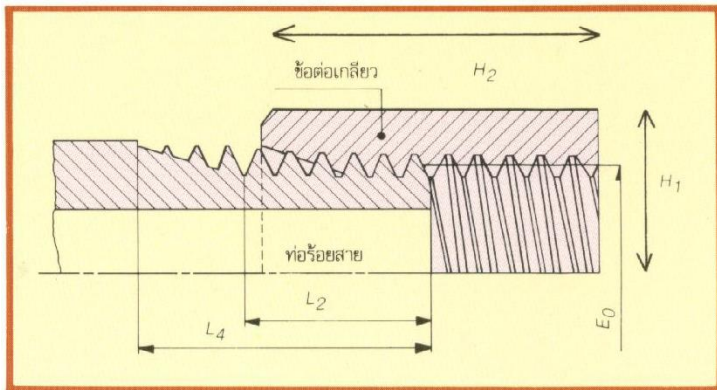
● การติดตั้ง

○ ปลายท่อที่ตัดออก ต้องลบคม

○ เดินเข้ากล่องต่อสายต้องมีบุชชิ่ง

○ การทำเกลียว ต้องใช้เครื่องทำ

เกลียวชนิดปลายเรียว

การติดตั้ง

- ข้อต่อต้องเป็นชนิดที่เหมาะสมเช่น เมื่อฝังในคอนกรีต ใช้ชนิดฝังในคอนกรีต
- การต่อสายให้ต่อในกล่องต่อสาย หรือกล่องจุดต่อไฟฟ้าที่เปิดออกได้สะดวก

บทที่ 5... ล้อชัย ทองนิล

ห้าม...ต่อสายในท่อ
เป็นอันตรายจากไฟดูด

การติดตั้ง ....

- ท่อโลหะบาง ห้ามทำเกลียว
- มุมดัดโค้งไม่เกิน 360 องศา
- ห้ามใช้ท่อขนาดเล็กกว่า 15 มม.
- จำนวนสาย ตามตารางที่ 5-3 หรือ ตามภาคผนวก ก
- ต้องติดตั้งระบบท่อเสร็จก่อน จึงเดินสาย
- ห้าม ใช้ท่อโลหะเป็นตัวนำต่อลงดิน
- ขนาดกระแส ใช้ตารางที่ 5-20, 5-23, 5-27, 5-29 และ 5-37

จำนวนสายไฟฟ้าในท่อร้อยสาย

- จำนวนสายในท่อร้อยสาย
- การคำนวณพื้นที่หน้าตัดของสายไฟฟ้าจะคิดสายทุกเส้นที่เดินในช่องเดินสาย

ตารางที่ 5-3

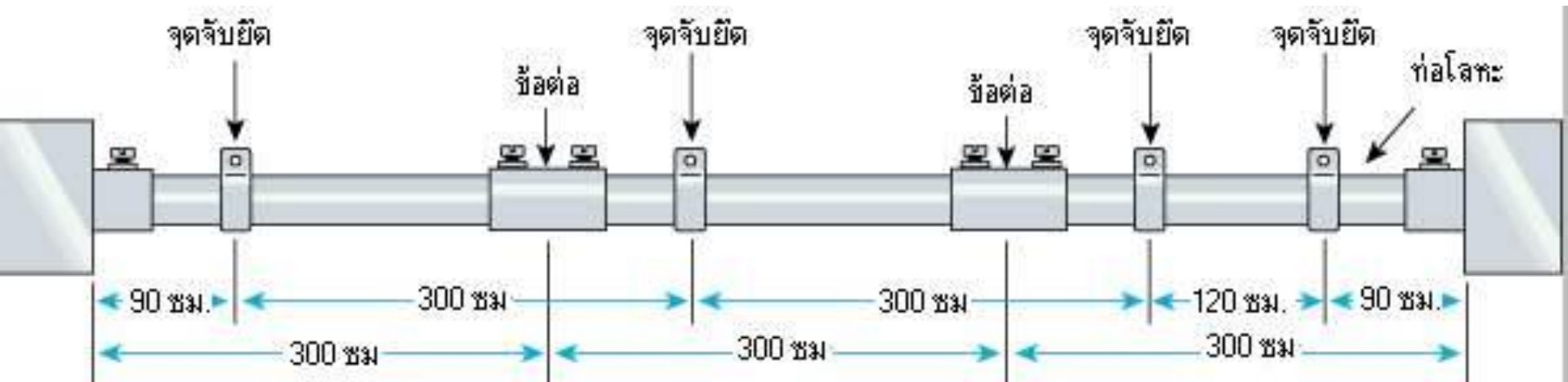
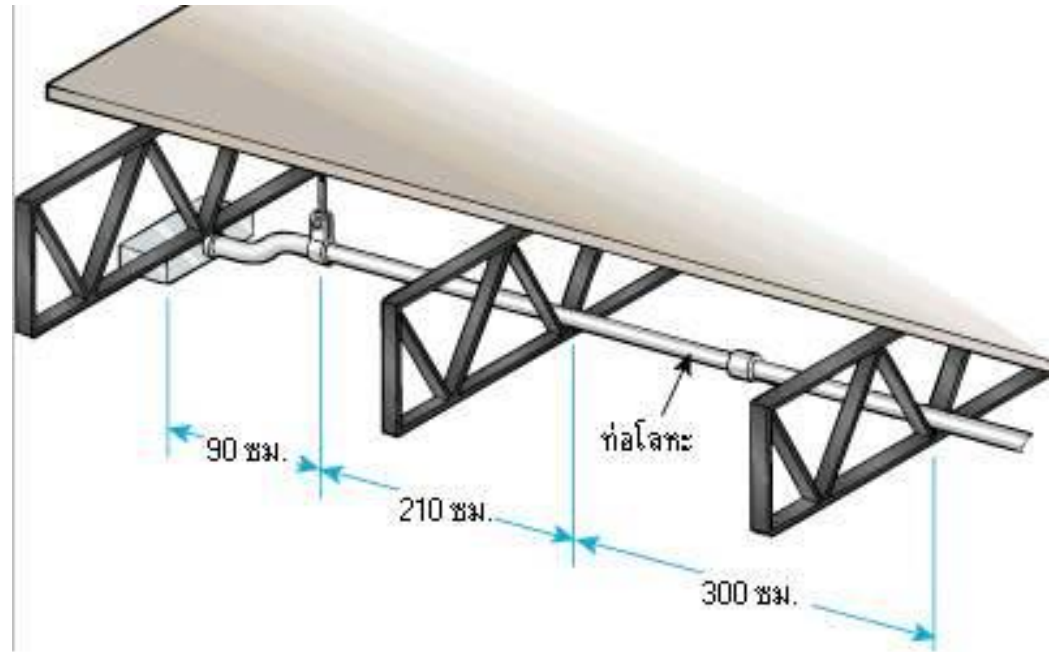
จำนวนสายในท่อร้อยสาย	1	2	3	4	มากกว่า 4
สายไฟทุกชนิด ยกเว้น สายชนิดมีปลอกตะกั่วหุ้ม	53	31	40	40	40
สายไฟชนิดมีปลอกตะกั่วหุ้ม	55	30	40	38	35

ภาคผนวก ฎ
จำนวนสูงสุดของสายไฟฟ้าขนาดเดียวกัน มอก.11-2553 รหัสชนิด 60227 IEC 01
ที่ให้ใช้ในท่อโลหะตาม มอก.770-2533

ขนาดสายไฟ (mm ²)	จำนวนสายสูงสุดของสายไฟฟ้า ในท่อร้อยสาย											
1.5	8	14	22	37	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5	5	10	15	25	39	-	-	-	-	-	-	-
4	4	7	11	19	30	-	-	-	-	-	-	-
6	3	5	9	15	23	37	-	-	-	-	-	-
10	1	3	5	9	14	22	37	-	-	-	-	-
16	1	2	4	6	10	16	27	42	-	-	-	-
25	1	1	2	4	6	10	17	27	34	-	-	-
240	-	-	-	-	1	1	1	3	4	5	8	12
300	-	-	-	-	-	1	1	2	3	4	7	10
400	-	-	-	-	-	1	1	1	2	3	5	8
เส้นผ่านศูนย์กลางของ ท่อร้อยสาย	15	20	25	32	40	50	65	80	90	100	125	150

ระยะระหว่างจุดจับยึดไม่เกิน
3.0 ม. และห่างจากกล่องไม่
เกิน 0.9 ม

การเดินสายในท่อโลหะอ่อน

- ใช้ในสถานที่แห้ง
- ในสถานที่เข้าถึงได้ และเพื่อป้องกันสายทางกายภาพ หรือเพื่อการเดินซ่อนสาย
- ใช้เดินเข้าบริเวณที่ไฟฟ้าหรือกล่องต่อสายและความยาวไม่เกิน 2.0 ม.

ทุกข้อ

ห้ามใช้

- ในปล่องลิฟต์หรือปล่องขนของ
- ในห้องแบตเตอรี่
- ในบริเวณอันตราย นอกจากจะระบุไว้เป็นอย่างอื่น
- ผังดินหรือผังในคอนกรีต
- ในสถานที่เปียก นอกจากจะใช้สายไฟชนิดที่เหมาะสมและป้องกันน้ำเข้าช่องเดินสายที่ท่อโลหะอ่อนต่ออยู่
- ท่อโลหะอ่อนที่มีขนาดเล็กกว่า 15 มม. ยกเว้น ท่อโลหะอ่อนที่ประกอบด้วยฉนวนหุ้มไฟและยาวไม่เกิน 1.80 ม.

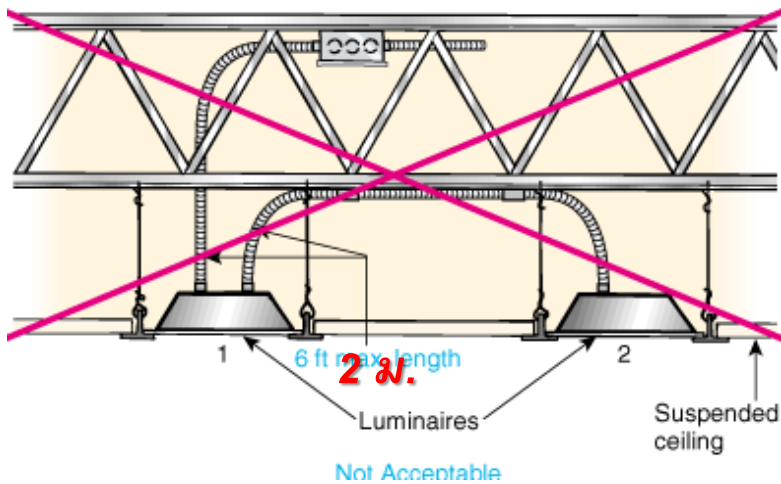
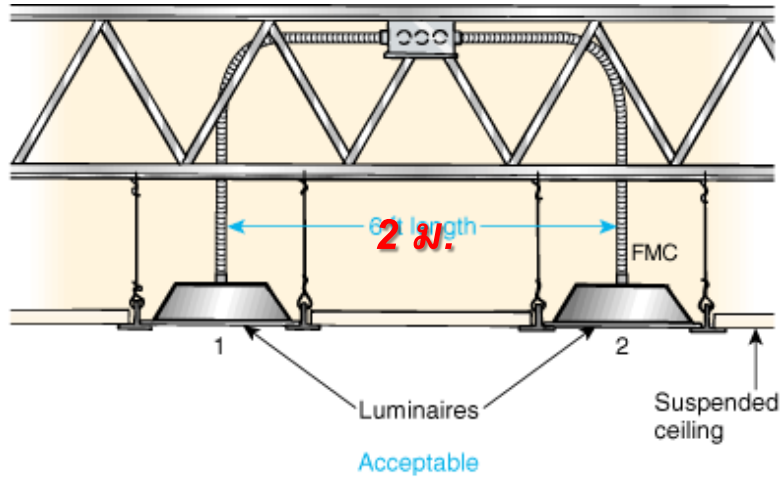

TOT

ABB

331PB01

การใช้งาน

การติดตั้งใช้งาน

จำนวนสายไฟฟ้า ไม่เกินตารางที่ 5-3

มุมดัดโค้งระหว่างจุดดึงสาย ไม่เกิน 360 องศา

ห้ามใช้เป็นสายดิน

ขนาดกระแส ตารางที่ 5-20, 5-23, 5-27 และ 5-29

การเดินทางสายในท่อโลหะอ่อนกันของเหลว

การใช้งาน

- ในสถานที่ที่ต้องการความอ่อนตัว หรือเพื่อป้องกันสายจากของแข็ง ของเหลว หรือในบริเวณอันตราย

ห้ามใช้

- ในสถานที่อาจเกิดความเสียหาย
- อุณหภูมิสายและอุณหภูมิโดยรอบเกินอุณหภูมิท่อ
- ท่อเล็กกว่า ½ นิ้ว และเป็นสายดิน

การเดินสายในท่อโลหะอ่อนกันของเหลว

- จำนวนสายไฟฟ้า ตามตารางที่ 5-3
- มุมดัดโค้งไม่เกิน 360 องศา
- ติดตั้งระบบท่อเสร็จก่อนการเดินสาย
- ข้อต่อยึด ต้องเป็นชนิดที่ได้รับการรับรอง

การใช้งาน...ท่อโลหะแข็ง

ท่อต้องเป็นชนิดที่ทนความชื้น สภาวะอากาศ และสารเคมี

ท่อที่ใช้เหนือดิน ต้องต้านเปลวเพลิง

ไม่เสียหายจากการใช้งาน และทนแสงแดด ถ้าฝังดิน
ต้องรับน้ำหนักกดภายหลังการติดตั้งได้

การเดินสายร้อยท่อโลหะแข็ง

ท่อโลหะเหมาะสำหรับเดินฝังดิน

ท่อ HDPE ห้ามใช้เดินเหนือดิน

ท่อ PVC ต้องหลีกเลี่ยงจากการถูกแสงแดดโดยตรง

ความลึกในการติดตั้งเหมาะสม

การใช้งาน ที่อนุญาต

- เดินในที่ซอ น พื้น และเพดาน
- ในบริเวณที่ทำให้เกิดการผุกร่อน
- ในที่เปียก โดยต้องป้องกันน้ำเข้าท่อ
- ในที่เปิดโล่ง
- ใต้ดิน

ห้ามใช้....

ในบริเวณอันตราย นอกจากจะระบุไว้

ใช้เป็นเครื่องจับยึดดวงโคม

อุณหภูมิสายและอุณหภูมิโดยรอบเกิน
อุณหภูมิใช้งานของท่อ

ในโรงมหรสพ นอกจากจะระบุไว้

ห้ามใช้ท่อขนาดเล็กกว่า 15 มม.

การติดตั้ง

ปลายท่อต้องมีบุชชิ่ง หรือใช้วิธีการอื่น

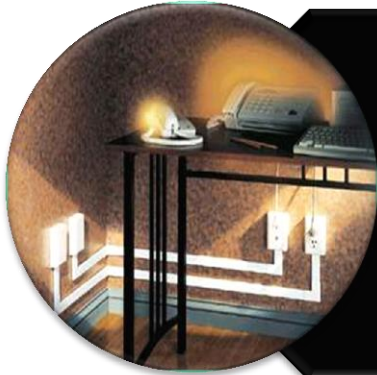
ข้อต่อยึด ต้องเป็นชนิดที่ได้รับการรับรอง

มุมดัดโค้งไม่เกิน 360 องศา

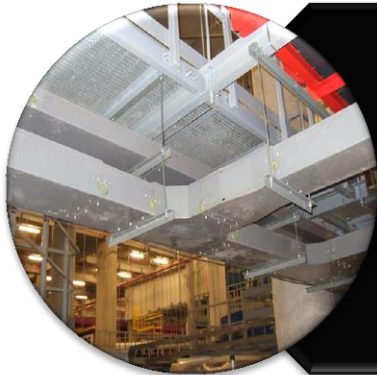
ติดตั้งระบบท่อให้เสร็จก่อนเดินสายไฟ

จำนวนสายในท่อร้อยสาย	1	2	3	4	เกิน 4
สายไฟทุกชนิด <i>ยกเว้น</i> สายชนิดมีปลอกตะกั่วหุ้ม	53	31	40	40	40
สายไฟชนิดมีปลอกตะกั่วหุ้ม	55	30	40	38	35

ช่องเดินสายอื่น

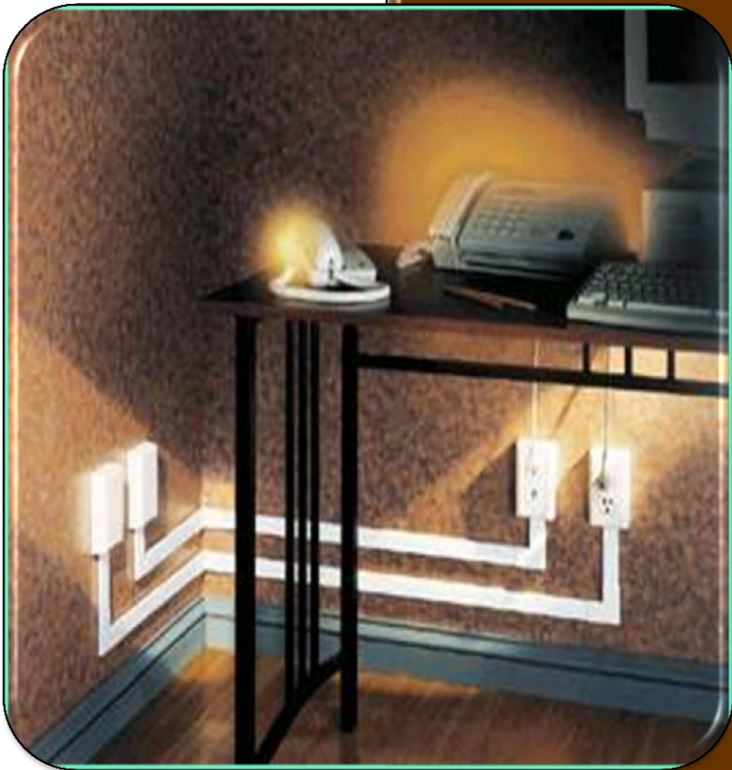

ช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิว

รางเดินสาย

ช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิว (Surface Nonmetallic Raceway)

- ทำด้วยวัสดุทนความร้อน บรยากาศ และสารเคมี ไม่ติดไฟ และบิดเบี้ยว จากความร้อนและสภาวะการใช้งาน
- ให้ใช้สำหรับเดินสายในสถานที่แห่ง
เท่านั้น

การใช้งาน...ห้ามใช้

- ในที่ซ่อน
- ที่ซึ่งอาจเกิดความเสียหายทางกายภาพได้ นอกจากเป็นชนิดที่ได้รับการรับรองเพื่อใช้สำหรับงานนั้นแล้ว
- ในระบบแรงสูง ในปล่องชนของ
- ในบริเวณอันตราย นอกจากจะระบุไว้เป็นอย่างอื่น
- ในที่อุณหภูมิโดยรอบหรืออุณหภูมิสายเกิน อุณหภูมิช่องเดินสายฯ
- ขนาดกระแสใช้ตามตารางที่ 5-20 และต้องใช้ตัว
คุณปรับค่าตามตารางที่ 5-8

รางเดินสาย (Wireways)

- อนุญาตให้ใช้รางเดินสายได้เฉพาะการติดตั้งในที่เปิดโล่งซึ่งสามารถเข้าถึงเพื่อตรวจสอบและบำรุงรักษาได้ตลอดความยาวของรางเดินสาย
- ห้ามเดินในฝ้าเพดาน
- ถ้าติดตั้งภายนอกอาคารต้องเป็นชนิดกันฝน (raintight)
- มีความแข็งแรงเพียงพอที่จะไม่เสียรูปภายหลังการติดตั้ง

ห้ามใช้

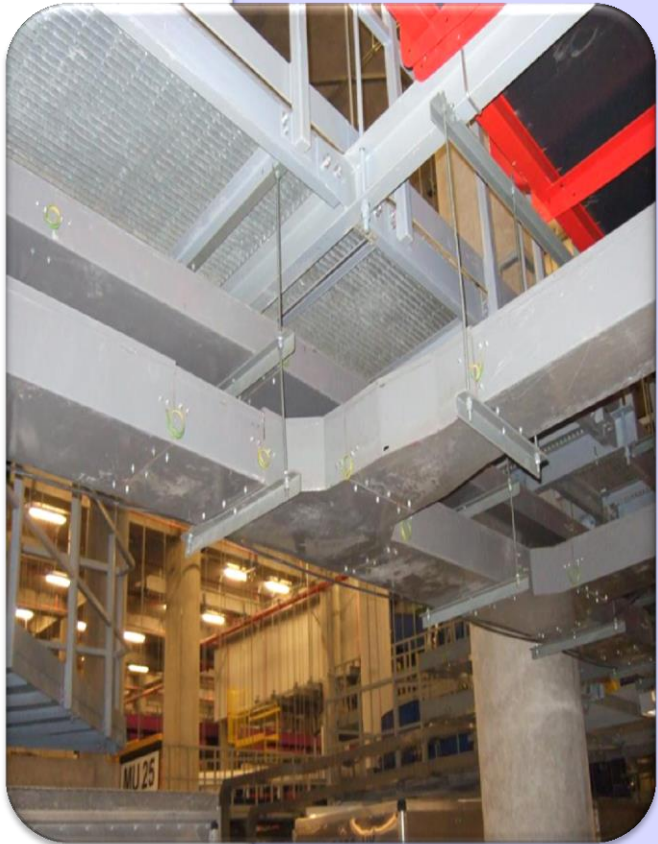
ในบริเวณที่อาจเกิดความ
เสียหายทางกายภาพ

ในบริเวณที่มีไอที่ทำให้ผู้กร่อน
หรือในบริเวณอันตราย
นอกจากจะระบุไว้เป็นอย่างอื่น

รางเดินสายขนาดเกิน
150x300 mm.

จำนวนสายไฟฟ้าและขนาดกระแส

- **จำนวนสาย** พื้นที่หน้าตัดรวมฉนวนและเปลือกของสายทุกเส้นรวมกัน ไม่เกิน 20% ของพื้นที่หน้าตัดรางเดินสาย
- **ขนาดกระแส** ให้ใช้ค่ากระแสตามตารางที่ 5-20 หรือ 5-27 กรณีตัวนำกระแส 3 เส้น โดย **ไม่ต้องใช้** ตัวคูณลดกระแสเรื่องจำนวนสายตามตารางที่ 5-8 หากตัวนำที่มีกระแสไหลรวมกันไม่เกิน 30 เส้น

การติดตั้งใช้งาน

จุดปลายรางต้องปิด

จับยึดทุกระยะ 1.5 ม. หรือมากกว่าได้ถ้าจำเป็นแต่ไม่เกิน 3 ม.

ห้ามต่อตรงจุดที่ผ่านผนังหรือพื้น

ต่อสายได้เฉพาะส่วนที่เปิดและเข้าถึงได้สะดวกตลอดเวลา

ห้ามใช้เป็นสายดิน

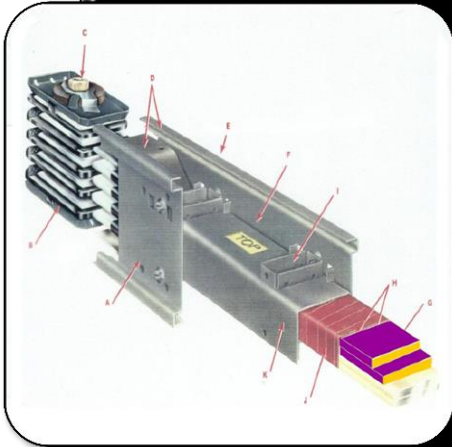
สายไฟแกนเดี่ยวของวงจรเดียวกันรวมทั้งสายดิน ต้องวางเป็น
กลุ่มเดียวกันแล้วมัดรวมเข้าด้วยกัน

การต่อลงดิน ของรางเดินสาย

- รางเดินสายต้องมีความ
ต่อเนื่องทางไฟฟ้า และต่อ
ลงดิน
- ต้องมีการต่อฝากระหว่าง
รางเดินสายกับแผงสวิตช์

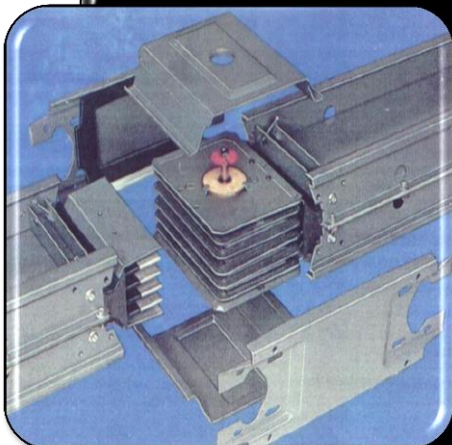

บัสเวย์หรือบัสดัก

ชนิด

- มีช่องระบายอากาศ
- ชนิดปิดมิดชิด

ตัวนำ เป็นทองแดง หรือ อะลูมิเนียม

- ต้องติดตั้งในที่เปิดเผย มองเห็นได้ และสามารถเข้าถึงได้เพื่อการตรวจสอบและบำรุงรักษาตลอดความยาวทั้งหมด

การใช้งาน...ห้ามใช้

- ในบริเวณที่อาจเกิดความเสียหายทางกายภาพ หรือมีไอ ทำให้ผู้กร่อน
- ในปล่องขนของ หรือปล่องลิฟต์
- ในบริเวณอันตราย นอกจากจะระบุไว้
- กลางแจ้ง สถานที่เปียกชื้น นอกจากจะเป็นชนิดที่ ออกแบบให้ใช้ได้

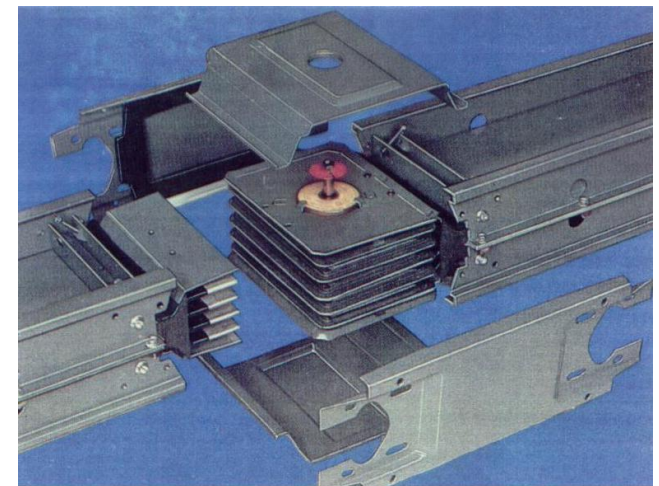
การติดตั้งใช้งาน

- ต้องติดตั้งในที่เปิดเผย มองเห็นได้ และเข้าถึงเพื่อบำรุงรักษาได้ ตลอดความยาว
- ยกเว้น ยอมให้อยู่ในที่กำบังได้ ถ้า..ทุกข้อ
  - ไม่มีเครื่องป้องกันกระแสน้ำที่บัสเวย์
  - ช่องที่เข้าถึงได้ต้องไม่ใช่เป็นช่องลมปรับอากาศ
  - เป็นชนิดปิดมิดชิด
  - จุดต่อและเครื่องประกอบ ต้องเข้าถึงได้เพื่อบำรุงรักษา

การติดตั้งใช้งาน

- ต้องยึดอย่างมั่นคง ระยะห่างระหว่างจุดจับยึดไม่เกิน 1.5 ม. หรือตามการออกแบบของผู้ผลิต
- การต่อแยก ต้องใช้เครื่องประกอบที่ออกแบบมาโดยเฉพาะ
- การลดขนาด ต้องติดตั้งเครื่องป้องกันกระแสเกิน ยกเว้น..ในงานอุตสาหกรรมที่บัสเวย์ที่ลดมีขนาดกระแสไม่ต่ำกว่า 1/3 ของพิกัดเครื่องป้องกันกระแสเกินต้นทาง และยาวไม่เกิน 15 ม.

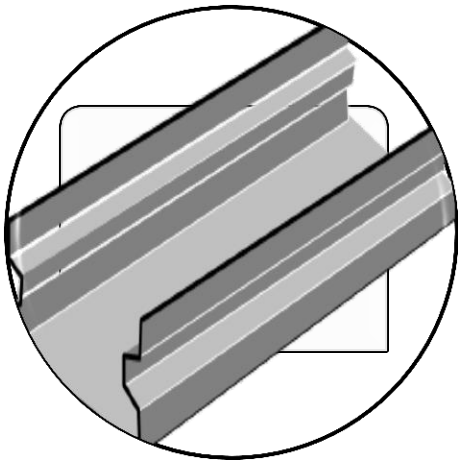
การติดตั้งใช้งาน

- ต้องไม่ติดตั้งให้สัมผัสกับวัสดุที่ติดไฟง่าย
- การต่อแยกต้องติดตั้งเครื่องป้องกันกระแสเกินทุกจุด
- เปลือกโลหะต้องต่อลงดินและใช้เป็นสายดินได้ ถ้าได้ออกแบบไว้แล้ว
- ขนาดกระแส ใช้ตามผู้ผลิต

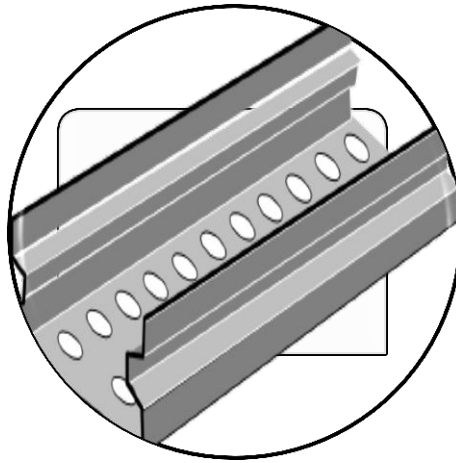

รางเคเบิล (Cable Trays)

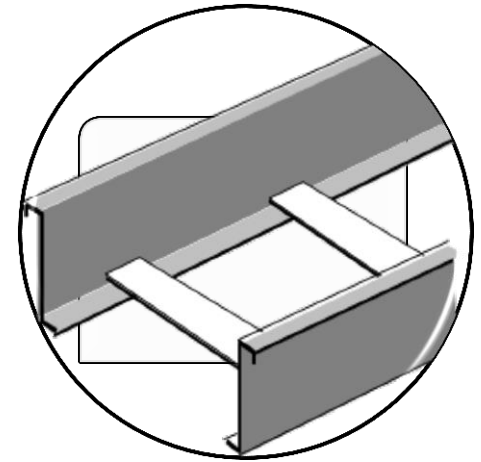
แบบด้านล่าง
ทึบ

มี หรือ ไม่มีฝาปิด

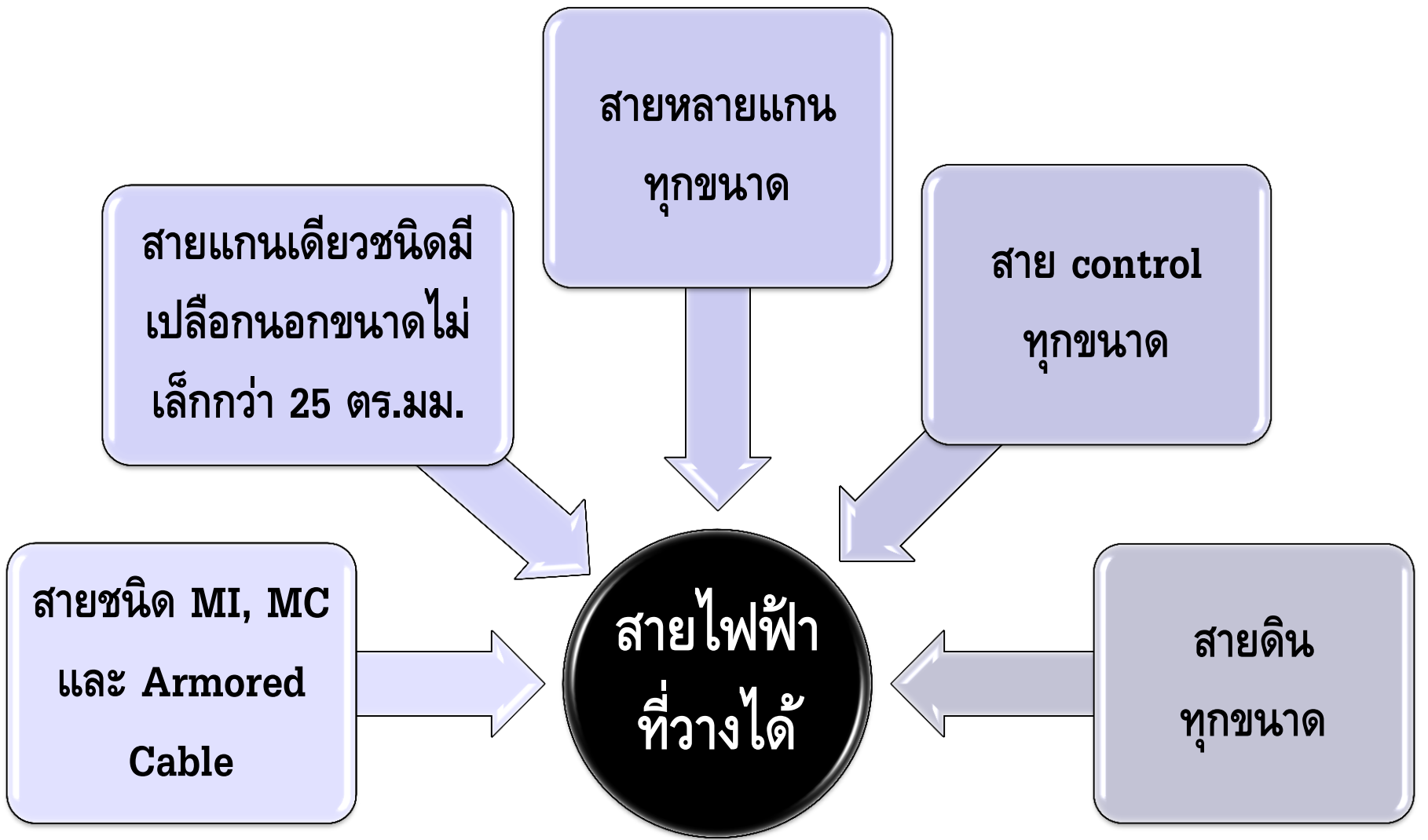
แบบระบาย
อากาศ

ไม่มีฝาปิด

แบบบังแดด

ไม่มีฝาปิด

การติดตั้งใช้งาน...ห้ามใช้

ในบริเวณอันตราย นอกจากจะระบุไว้

ในปล่องลิฟต์ หรือที่อาจเกิดความเสียหายทางกายภาพ

ในที่ซึ่งสายถูกแสงแดดโดยตรง สายต้องทนแดดได้

เป็นสายดิน

ห้าม ท่อสำหรับงานอื่นวางบนรางเคเบิล

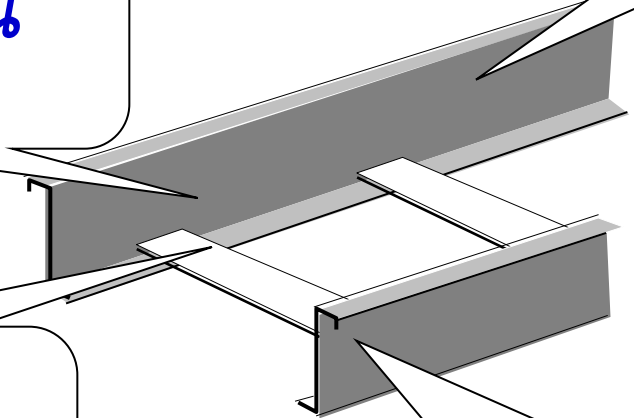
โครงสร้าง

มีผนังด้านข้าง

ป้องกันการผุกร่อน

มีความแข็งแรง
ไม่มีส่วนแหลมคม

ชนิดโลหะ ต้องทำจาก
วัสดุต้านเปลวเพลิง

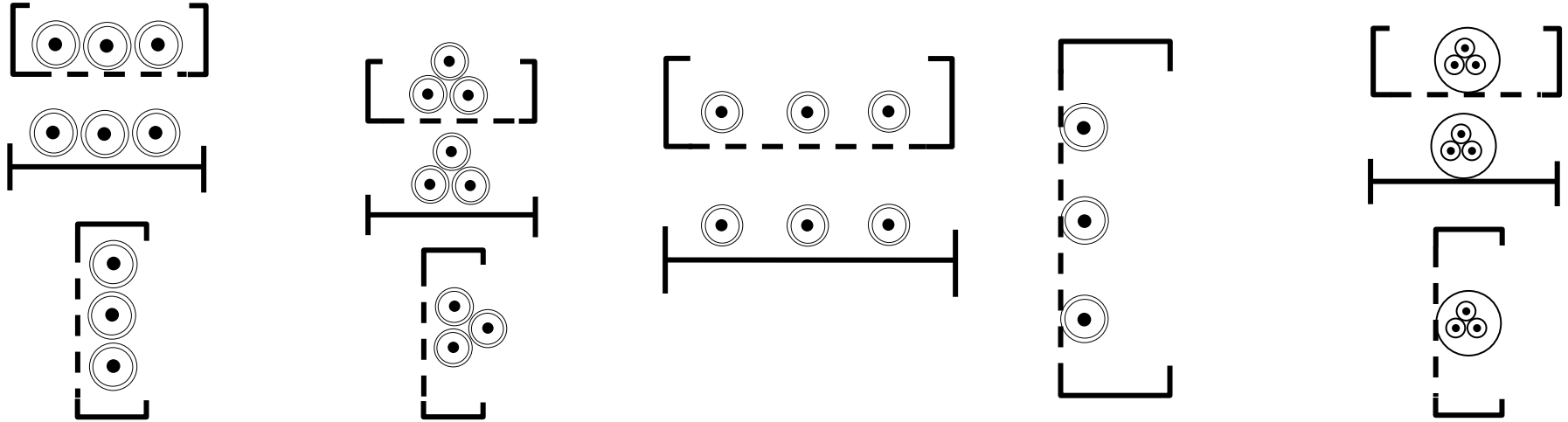
ไม่มีผนังด้านข้าง... ไม่ถูกต้อง

การติดตั้งรางเคเบิล

- ต้องมีความต่อเนื่องทั้งทางกลและทางไฟฟ้า
- เมื่อเดินสายแยกเข้าช่องเดินสายอื่น ต้องจับยึดให้มั่นคงด้วยอุปกรณ์ที่เหมาะสม
- ห้าม ติดตั้งสายเคเบิลแรงต่ำรวมกับแรงสูง นอกจากจะกั้นด้วยแผ่นกั้นที่แข็งแรงและไม่ติดไฟ
- ต้องติดตั้งในที่เปิดเผยและเข้าถึงได้ และมีที่ว่างพอเพียงที่จะปฏิบัติงานบำรุงรักษาสายเคเบิลได้สะดวก

การวางสายไฟฟ้า และขนาดกระแส

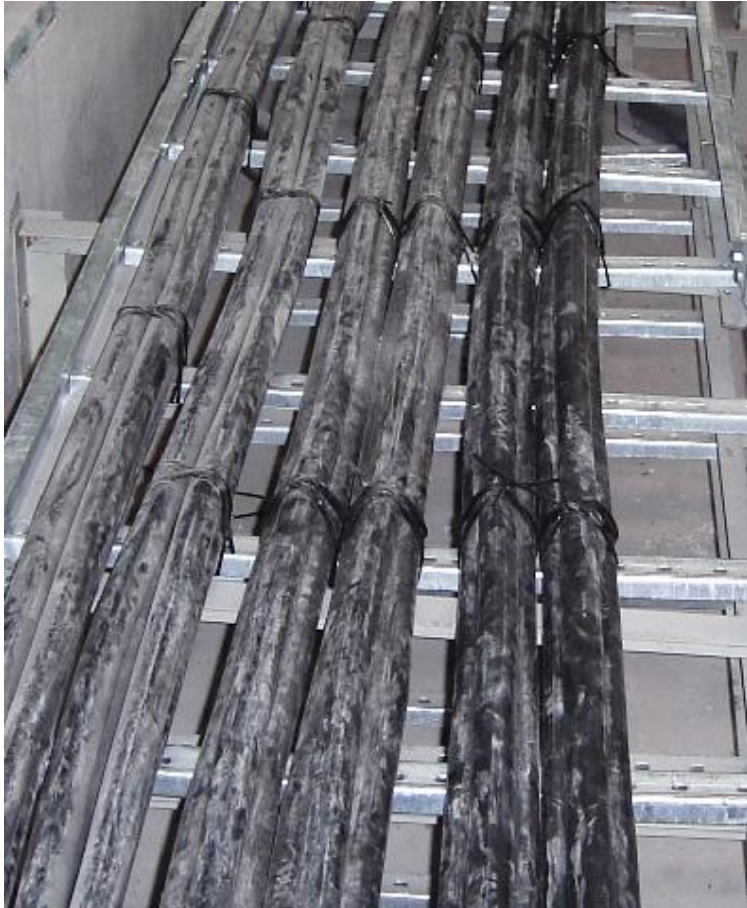
- ขนาดกระแสของสายเคเบิลแรงต่ำในรางเคเบิล เป็นไปตามตารางที่ 5-30 ถึง 5-33
- ถ้าเดินสายมากกว่า 1 กลุ่มวงจร ให้รับค่ากระแสตามตารางที่ 5-40 และ 5-41 สำหรับรางชนิด **ด้านล่างที่บมีฝาปิด** ให้รับค่ากระแสตามตารางที่ 5-8

จำนวนสายเคเบิลระบบแรงต่ำและขนาดกระแส

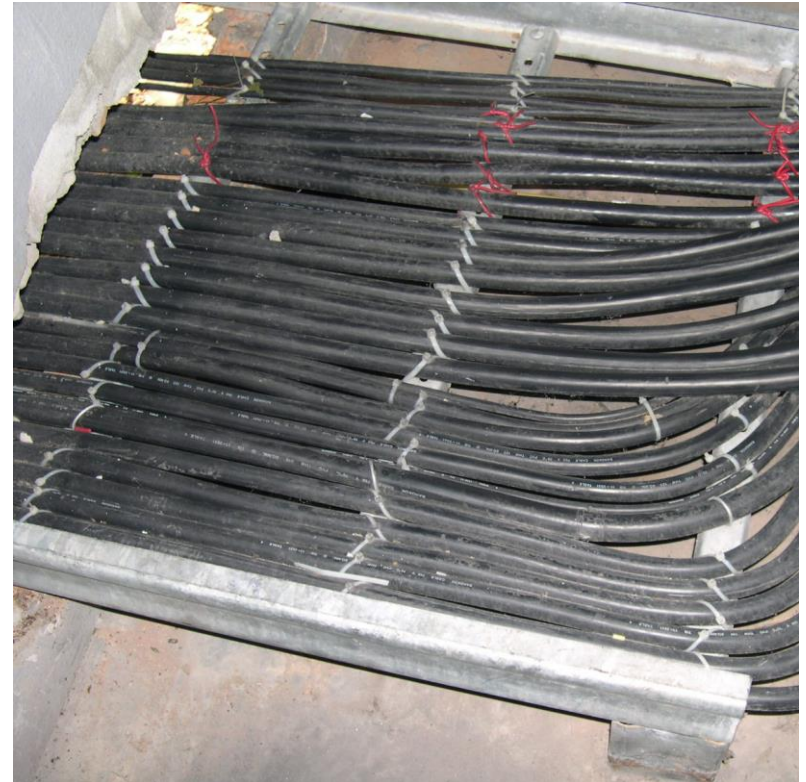
การติดตั้งสายในรางเคเบิล

- การต่อสายต้องทำให้ถูกต้องตามวิธีการต่อสาย จุดต่อสายต้องอยู่ภายในรางเคเบิลและไม่สูงเลยขอบด้านข้างของรางเคเบิล
- เมื่อเดินสายแกนเดี่ยว สายเส้นไฟและเส้นศูนย์ของแต่ละวงจรต้องเดินรวมกันเป็นกลุ่มและมัดเข้าด้วยกัน เพื่อป้องกันกระแสไม่สมดุลเนื่องจากการเหนี่ยวนำ และป้องกันการเคลื่อนตัวอย่างรุนแรงเมื่อเกิดกระแสลัดวงจร

อื่นๆ

- จำนวนสายเคเบิลและขนาด
กระแสนะบบแรงสูงในราง
เคเบิลเป็นไปตามที่กำหนด
ในตารางที่ 5-36
- การเดินสายในรางเคเบิลให้
ทำได้เท่าที่กำหนดไว้ในข้อ
5.15 นี้เท่านั้น

หัวข้อบรรยาย

ข้อ 5.1- 5.15 ข้อกำหนดการเดินสาย

ข้อ 5.16 กล่องสำหรับงานไฟฟ้า

ข้อ 5.17 ข้อกำหนดสำหรับแผงสวิตช์

ข้อ 5.18 สายไฟฟ้า

ขอบเขต ข้อกำหนดนี้ครอบคลุมการเดินสายทั้งหมด

ยกเว้น การเดินสายที่เป็นส่วนประกอบภายในของบริภัณฑ์ไฟฟ้าเช่น มอเตอร์ แผงควบคุม ที่ประกอบสำเร็จจากโรงงาน

กล่องสำหรับ งานไฟฟ้า

ครอบคลุม กล่องจุดต่อไฟฟ้า
กล่องต่อสาย กล่องดึงสาย กล่อง
ต่อแยก และกล่องอื่นที่ใช้เพื่อการ
เดินสาย

กล่องต่อสาย

- ทำจากวัสดุป้องกันการผุกร่อนที่เหมาะสม
- เมื่อติดตั้งแล้ว ต้องเข้าถึงได้โดยไม่ต้องรื้อส่วนของอาคาร และมีที่ว่างให้ทำงานได้สะดวก
- ต้องมีฝาปิด และปิดอย่างแน่นหนา
- เมื่อปิดแล้ว ต้องไม่มีรูหรือช่องที่วัสดุขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 7.5 มม. ใสเข้าไปได้

กล่องต่อสาย ต้องปิดฝา

แผงสวิตช์และแผงย่อย

เป็นแผงไฟสำหรับควบคุมไฟฟ้าแสงสว่างและ
ไฟฟ้ากำลัง

รวมทั้งแผงชาร์จไฟเข้าแบตเตอรี่

แผงสวิตช์ (Switchboard) คือ

- แผงขนาดใหญ่แผงเดียวหรือหลายแผงประกอบกัน ใช้ติดตั้ง สวิตช์ เครื่องป้องกันกระแสเกิน เครื่องวัดฯ อื่นๆ โดยทั่วไปเข้าได้ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

แผงย่อย (Panelboard) คือ

- แผงเดี่ยวหรือกลุ่มของแผงเดี่ยวที่ออกแบบให้ประกอบรวมเป็นแผงเดียวกัน ประกอบด้วยเครื่องป้องกันกระแสเกิน อาจมีหรือไม่มีสวิตช์ก็ได้ แผงย่อยออกแบบให้ติดตั้งในตู้หรือกล่องที่ติดตั้งผนัง เข้าถึงได้ เฉพาะด้านหน้าเท่านั้น

ข้อกำหนดทั่วไป

(ทั้งแผงสวิตช์และแผงย่อย)

- ต้องอยู่ในห้องหรือสถานที่ซึ่งจัดไว้โดยเฉพาะ
- ห้ามมีท่อหรืออุปกรณ์อื่นอยู่ เหนือ ในห้อง ทางเดิน
เข้าห้อง **ยกเว้น...**
  - ระบบดับเพลิงสำหรับแผงสวิตช์ฯหรือแผงย่อย
  - ระบบปรับอากาศและดูดอากาศ

ยกเว้น

ไม่ต้องติดตั้งใน
ห้อง

แผงสวิตช์ฯ ที่ติดตั้งทั่วไป แยกจากบริภัณฑ์
อื่นเช่น อยู่ในที่สูง ในที่ล้อม มีสิ่งปกปิด มีการ
ป้องกันทางกล การสัมผัส ความเสียหายจาก
การรั่วไหลของระบบท่อต่างๆ

ชนิดติดตั้งภายนอกอาคารมีเครื่องห่อหุ้มที่ทน
สภาพอากาศ และมีการป้องกันการสัมผัส พ้น
จากยานพาหนะ การรั่วไหลของระบบท่อ

การจับยึดบัสบาร์และตัวนำ

- ตัวนำและบัสบาร์ ต้องจับยึดอย่างมั่นคง
- ตัวนำของอุปกรณ์ในช่องใด ต้องเดินในช่องนั้น ยกเว้น การเชื่อมต่อของสายควบคุม
- บัสบาร์และขั้วต่อสายต้องมีการกั้นแยกจากส่วนอื่นๆ
- การจัดวางบัสบาร์และตัวนำ ต้องหลีกเลี่ยงความร้อนจากการเหนี่ยวนำ
- การจัดเฟส เฟส A B C เรียงดังนี้
  - จากด้านไปหลัง
  - จากด้านบนลงล่าง
  - จากซ้ายมือไปขวามือ

การทำเครื่องหมายแสดงเฟส...อย่างใดอย่างหนึ่ง

● เป็นตัวอักษร

- L1 สำหรับ เฟส 1 หรือเฟส A
- L2 สำหรับ เฟส 2 หรือเฟส B
- L3 สำหรับ เฟส 3 หรือเฟส C
- N สำหรับ นิวทรัล
- E หรือ สำหรับ บัสดิน/ขั้วสายดิน

● เป็นสี

- สีนํ้าตาล สำหรับ เฟส 1 หรือเฟส A
- สีดำ สำหรับเฟส 2 หรือเฟส B
- สีเทา สำหรับเฟส 3 หรือเฟส C
- สีฟ้า สำหรับนิวทรัล
- สีเขียว สำหรับ บัสดิน/ขั้วสายดิน หรือเขียว แถบเหลือง

แผงสวิตช์...ข้อกำหนดการติดตั้งที่สำคัญ

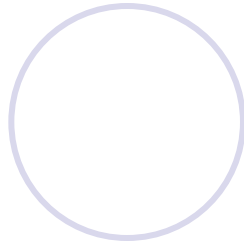
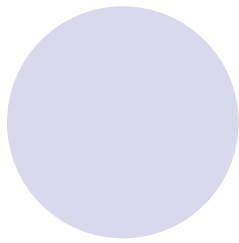
แผงสวิตช์ที่มีส่วนที่มีไฟฟ้าเปิดโล่ง ต้องติดตั้งในที่แห้ง เข้าถึงได้เฉพาะผู้มีหน้าที่เท่านั้น การติดตั้งนอกอาคาร ต้องมีเครื่องห่อหุ้มที่ทนสภาพอากาศ หรือเป็นชนิดที่เหมาะสม

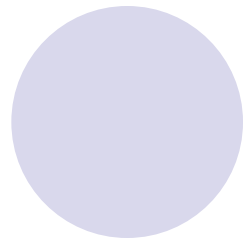
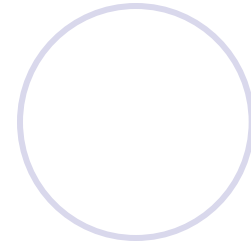
ถ้าติดตั้งในพื้นที่มีวัตถุติดไฟได้ง่าย ต้องป้องกันไม่ให้เกิดเพลิงไหม้กับวัตถุข้างเคียง

ส่วนบนอยู่ห่างจากเพดานที่ติดไฟได้ไม่น้อยกว่า 0.90 ม. หากเพดานไม่ติดไฟหรือมีแผ่นกันชนไฟ ระยะห่างลดเหลือ 0.60 ม.

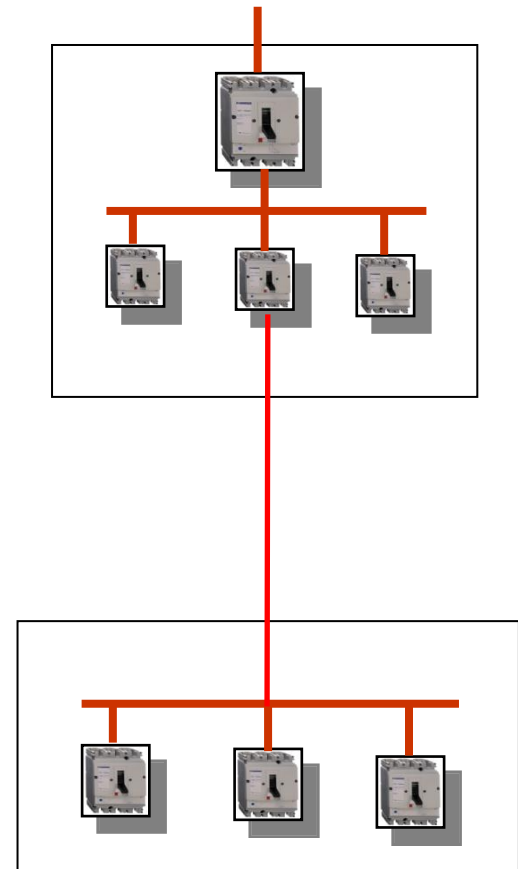
แผงย่อย

- มีพิกัดไม่ต่ำกว่าขนาดสายป้อนที่คำนวณได้
- การติดตั้งในที่เปียกชื้น ต้องมีการป้องกันน้ำเข้าแผง และติดตั้งห่างผนังไม่น้อยกว่า 5 มม.
- ตัวแผงต้องติดตั้งในตู้ และเป็นแบบด้านหน้าไม่มีไฟ (ยกเว้นขนาดไม่เกิน 16 A. 1P)
- ฟิวส์อยู่ด้านโหลดของสวิตช์ และแผงต้องมีการต่อลงดิน

แผงย่อย...การป้องกันกระแสเกิน

- แผงย่อยของวงจรย่อยแสงสว่างและเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกแผง ต้องมีการป้องกันกระแสเกินด้านไฟเข้า ยกเว้น สายป้อนนั้น มีเครื่องป้องกันกระแสเกินแล้ว
- แผงย่อยที่ประกอบด้วยสวิตช์ธรรมดา ขนาดไม่เกิน 30A หลายตัว ต้องมีเครื่องป้องกันกระแสเกิน พิกัดไม่เกิน 200A
- จำนวนเครื่องป้องกันกระแสเกิน ไม่เกิน 42 ขั้ว ไม่รวมตัวเมน

โครงสร้าง

(แผงสวิตช์และแผงย่อย)

ทำด้วยวัสดุไม่ดูดซับความชื้นและไม่ติดไฟ

วงจรเครื่องวัด หลอดไฟสัญญาณ ต้องใช้เครื่องป้องกันกระแสเกิน พิกัดไม่เกิน 16A. ยกเว้นการทำงานของเครื่องป้องกันทำให้เกิดความเสียหายต่อการทำงานของอุปกรณ์นั้น

ใบมีดที่เปิดโล่ง เมื่อปลดต้องไม่มีไฟ ยกเว้น มีการกั้นที่เหมาะสม

แผงสวิตช์แรงสูง..แรงดันไม่เกิน 33 kV.

- ข้อกำหนดโครงสร้างเหมือนแรงต่ำ และเพิ่มเติมดังนี้
  - ถ้าเป็นบริภัณฑ์ประธาน ต้องเป็นไปตามบริภัณฑ์ประธาน ในบทที่ 3 ด้วย
  - ตัวนำและบัสบาร์ ต้องติดตั้งอย่างมั่นคง มีการทำเครื่องหมายดังนี้
    - แดง สำหรับเฟส R
    - เหลือง สำหรับเฟส Y
    - น้ำเงิน สำหรับเฟส B

แผงสวิตช์แรงสูง..

ต้องมี *GROUND BUS* ด้วย

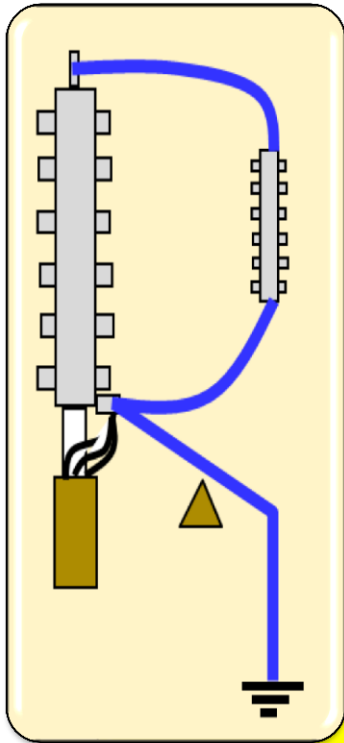
Copper Bus

- ไม่เล็กกว่า 95 ตร.มม. สำหรับ 12 KV.
- ไม่เล็กกว่า 50 ตร.มม. สำหรับ 24 KV.
- ไม่เล็กกว่า 35 ตร.มม. สำหรับ 33 เควี

Aluminum Bus

- มีขนาดกระแสไม่น้อยกว่า Copper Bus

Surge Arrester....ถ้ามี

- สายดินของอะเรสเตอร์ต่อลงดินร่วมกับซิลด์ของสายใต้ดิน และแยกจาก GROUND BUS ของแผงสวิตช์
- สายดิน ใช้สายทองแดงหุ้มฉนวนทนแรงดันไม่ต่ำกว่า 1,000 V. ขนาดไม่เล็กกว่า 16 ตร.มม. วางบนลูกถ้วยพิกัดแรงดัน 1,000 V.

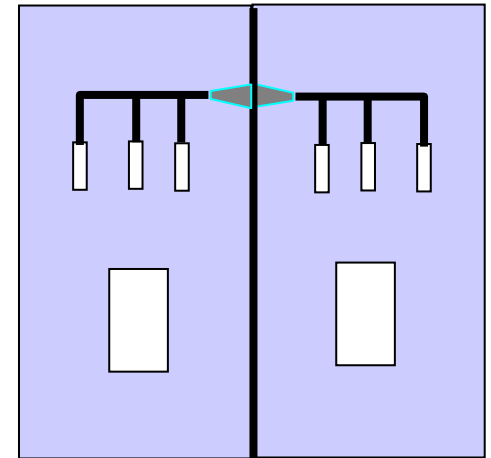
การต่อลงดิน

- ใช้สายต่อ GROUND BUS ลงดิน
- บานประตูต้องต่อฝากเข้ากับตู้ มีขนาดที่จะรับกระแสลัดวงจรได้ หรือ ใช้สายทองแดงขนาดไม่เล็กกว่า 10 ตร.มม. หรือ ผ่านการทดสอบจากผู้ผลิต
- สายดินแรงสูงกับแรงต่ำ ต้องแยกจากกันและแยกหลักดินด้วย ยกเว้น ความต้านทานการต่อลงดินไม่เกิน 1 โอห์ม และห่างจากสถานีย่อยไม่น้อยกว่า 1 กม. ให้ต่อหลักดินแรงสูงกับแรงต่ำเข้าด้วยกันได้

ตัวตู้.. (ไม่บังคับใช้กับ *Liquid or Gas Insulated*)

- มีช่องระบายแรงดัน (Pressure Relief Flap)
- ระหว่างแผงสวิตช์ด้วยกัน หรือกับหม้อแปลง ต้องมีแผ่นกั้นโดยตลอด จุดที่สายผ่านต้องใช้ อุปกรณ์ที่เหมาะสมเช่น Draw-Through Bushing
- แผ่นกั้น ถ้าเป็นโลหะต้องหนาไม่น้อยกว่า 1 มม. ถ้าเป็นวัสดุไม่ติดไฟและดูดซับความชื้นอื่น ต้องหนาไม่น้อยกว่า 3 มม.

- **การต่อสาย** ต้องทำใน Low Voltage Compartment เท่านั้น (ยกเว้นสายที่ต้องต่อกับอุปกรณ์แรงสูง) ที่ Compartment แรงต่ำ ต้องมีการป้องกันการสัมผัสไฟฟ้าแรงสูงขณะบำรุงรักษา
- **ตัวตู้** ต้องมีแผ่นปิดด้านล่าง เพื่อป้องกันสัตว์เข้าไปในตู้

ตัวตู้

- ตัวอย่าง ไม่มีฝาปิดด้านล่างของ MDB ทำให้มีฝุ่นเข้า หรือสัตว์เข้าไป ทำความเสียหายแก่อุปกรณ์เช่น สายไฟฟ้า ทำให้ความเป็นฉนวนลดลง

สวิตช์ต่อลงดิน (Earthing Switch)

- หากสวิตช์ต่อลงดินติดตั้งด้านไฟเข้าของ Load break switch ต้องมีที่ล็อกกุญแจที่สามารถล็อกสวิตช์ต่อลงดินได้ทั้งตำแหน่งเปิดและปิด และมีป้ายเตือน “ก่อนสับสวิตช์ต้องแจ้งการไฟฟ้าฯ”
- หากอยู่ในพื้นที่จ่ายไฟด้วยระบบสายใต้ดิน ซึ่งแผงสวิตช์แรงสูงรับไฟจาก Ring main unit ของการไฟฟ้า ต้องเก็บกุญแจไว้ที่ Ring main unit ของการไฟฟ้า เท่านั้น

THE END

ด้วยความปรารถนาดี

ลือชัย ทองนิล